

GROEN EN GEZOND TEYLINGEN

VERKIEZINGSPROGRAMMA D66 TEYLINGEN 2022-2026

INHOUD

Voorwoord van onze lijsttrekker Edith Alkemade	3
Voorwoord Sigrid Kaag	4
Inleiding	5
PROACTIEF TEYLINGEN	6
Samen de Energietransitie aanpakken	7
Lokale Democratie	11
EEN GROEN EN DUURZAAM TEYLINGEN	14
Wonen voor Iedereen	15
Bereikbaar en Verkeersveilig	20
Klimaat en Natuur	26
EEN ZORGZAAM EN VEILIG TEYLINGEN	29
Zorg en Welzijn	30
Gezondheid en Sporten	35
Veiligheid	39
EEN BLOEIEND TEYLINGEN	42
Economie & Recreatie	43
Bruisend Teylingen	47
Onderwijs	51
GEZONDE FINANCIËN	53
Financiën	54
AFSLUITING	57
Teylingen op weg naar de Global Goals	58
Dankwoord en Verantwoording	59

Voorwoord van onze lijsttrekker Edith Alkemade

Beste Teylinger,

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van D66 Teylingen. Een programma dat tot stand is gekomen dankzij de input van onze leden en vele gesprekken die we gevoerd hebben met vertegenwoordigers vanuit de Teylingse samenleving. Waarvoor mijn hartelijke dank!

Het is duidelijk dat de coronacrisis ons nog steeds in zijn greep houdt en het einde is helaas nog niet in zicht. Het zijn onzekere tijden, maar ik heb de afgelopen periode ook vele mooie initiatieven voorbij zien komen vanuit de Teylingse samenleving. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat het goed zal komen. De crisis laat namelijk ook zien wat we belangrijk vinden, wat we koesteren en waar we in moeten investeren. Met dit in ons achterhoofd is ons verkiezingsprogramma tot stand gekomen. Een programma met ambitie, sociaal gevoel en een progressieve blik.

Want ondanks het feit dat we middenin een pandemie zitten, is Teylingen een fijne gemeente om in te wonen, werken en recreëren. Een veilige, sociale en gezonde gemeente met volop mogelijkheden voor iedereen om zich te blijven ontwikkelen en waar goed onderwijs de basis is. Teylingen is ook een gemeente met een bruisend verenigingsleven, waar vele vrijwilligers zich met veel enthousiasme inzetten.

Voor D66 Teylingen is 'samen' hét sleutelwoord. Naast de coronacrisis, staan we voor vele andere uitdagingen. Hoe gaan we de problemen op het gebied van onder andere wonen, duurzaamheid, veiligheid, zorg & welzijn, de energietransitie, de jeugdzorg en mobiliteit aanpakken? In ons verkiezingsprogramma hebben wij onze visie hierop verwoord. Maar we kunnen het niet alleen. Hier is vergaande samenwerking voor nodig. Niet alleen met de andere politieke partijen, maar ook met inwoners, ondernemers en verenigingen.

Het vertrouwen in de politiek is het afgelopen jaar schrikbarend gedaald. Het moet en het kan ook anders door op een betrouwbare en transparante manier politiek te bedrijven. Dit doen we met elkaar. Want D66 laat iedereen vrij, maar niemand vallen. Doe je met ons mee?

Edith Alkemade

Lijsttrekker D66 Teylingen

Voorwoord Sigrid Kaag

Geachte Teylingse lezer,

Voor u ligt een programma gebaseerd op de urgentie van dit moment. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak onze leefomgeving te beschermen tegen de verwoestende effecten van de opwarming van de aarde. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak om de groeiende kloof tussen arm en rijk, tussen diegenen met kansen en diegenen zonder kansen te dichten.

De oplossingen die wij aandragen zijn geworteld in een lange politieke traditie. Want D66 is niet alleen een pragmatische, maar ook een sociaalliberale partij. Wij zijn ervan overtuigd dat mensen alleen vrij kunnen zijn als de overheid gelijke kansen schept voor iedereen.

Dat betekent dat wij genoeg huizen willen bouwen om voor iedereen een passende en betaalbare plek te kunnen bieden. Wij willen dat leraren, verpleegkundigen, agenten en al die anderen die werk doen voor de samenleving kunnen wonen in de wijk waar ze werken. Wij willen dat uw wijk groener wordt, met schone lucht en schoon water voor iedereen. Wij willen dat uw kinderen naar een school gaan waar ze met passie en aandacht worden voorbereid op de wereld zoals die is. Wij willen dat uw kinderen aanspraak kunnen maken op huiswerkbegeleiding, sport, kunst en muziek—ook als u dat zelf niet kunt betalen. En wij willen meer wijkagenten, zodat u zich veilig voelt in de buurt.

Wat u niet in dit verkiezingsprogramma zal teruglezen, maar wel van ons mag verwachten, is dat we radicaal denken verbinden aan gematigd handelen. Wij willen de vrijheden van het moderne Nederland uitbreiden voor zoveel mogelijk mensen, maar geven ons rekenschap van het feit dat wat voor de een waarde is kan botsen met de belangen van de ander. Wij vinden daarom kracht in het compromis.

Er staat veel op spel. Wilt u dat Teylingen meedoet in de strijd tegen de opwarming van de aarde? Wilt u dat het onderwijs zo goed wordt dat alle mensen tot hun recht kunnen komen? Wilt u nieuwe politiek, die omkijkt naar anderen en verder kijkt naar morgen? Dan heeft u het juiste programma opengeslagen.

D66 heeft u nodig. Daarom vragen wij uw vertrouwen.

Hartelijke groet en veel leesplezier,

Sigrid Kaag

Inleiding

Je bent thuis in Teylingen als je kunt zijn wie je bent, eigen keuzes mag maken, de kans krijgt jouw talenten te ontwikkelen, woont in een veilige leefomgeving en duurzaam mee kan doen. Ons verkiezingsprogramma formuleert een progressief en sociaal antwoord op actuele uitdagingen in Teylingen, zoals het veranderende klimaat, de woningmarkt, bereikbaarheid, groeiende maatschappelijke tegenstellingen en de coronapandemie. In dit verkiezingsprogramma staat hoe wij deze uitdagingen aanpakken.

Onze topprioriteit is om in zowel de koop- als huursector nieuw woningaanbod te creëren en het woningtekort in Teylingen aan te pakken. Wij kiezen voor een gemeente die draait op schoon opgewekte energie en waar de straten en wijken gevuld zijn met veel groen. Ook investeren wij in maatregelen die inwoners de kans geven gezonde keuzes te maken. D66 wil meer beweegtoestellen in buurten, versterking van het wandel- en fietsnetwerk, uitbreiding van de binnensportaccommodaties en voorlichting over gezond eten.

D66 zet onderwijs al jaren op één. Elke Teylingse school moet voor ieder kind een veilige leeromgeving zijn. School is niet alleen een plek waar kinderen leren rekenen en schrijven, maar ook de plek waar kunst, cultuur, techniek en natuur een belangrijke rol spelen. In dit programma maken wij keuzes voor gelijke kansen voor iedereen. Daarbij zien wij dat versterking van het veiligheidsgevoel belangrijk is en dat investeringen in wijkagenten en boa's noodzakelijk zijn voor een echt vrije gemeente.

Dit verkiezingsprogramma is het resultaat van gesprekken met heel veel inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit onze gemeente. Teylingse D66'ers hebben die gesprekken omgezet in plannen voor een gezonde en groene gemeente.

Ons verkiezingsprogramma is opgebouwd langs de volgende zes speerpunten:

1. Meer groen
2. Gezonder en schoner
3. Wonen en bloeiende economie
4. Gelijke kansen
5. Veilig en samen
6. Goed onderwijs.

Wij gaan de komende vier jaar graag met een zo groot mogelijk team aan de slag met de uitvoering van deze speerpunten. D66 laat iedereen vrij, maar niemand vallen. Doe jij met ons mee?

PROACTIEF TEYLINGEN

Samen de Energietransitie aanpakken en Lokale Democratie

Samen de Energietransitie aanpakken

De gemiddelde temperatuur is de afgelopen eeuw sterk gestegen door CO₂ uitstoot (broeikasgas) als gevolg van ons gebruik van brandstoffen als aardolie, gas en steenkool. Helaas zien we de klimaatgevolgen al dagelijks om ons heen. In het Klimaatakkoord van Parijs hebben alle landen in 2015 afgesproken deze temperatuurstijging te beperken tot twee graden. Dit vraagt dat we overstappen op duurzame energiebronnen zoals windenergie en zonne-energie. In de Nederlandse klimaatwet hebben we afgesproken dat in 2050 de uitstoot van broeikasgassen moet zijn verminderd met 95% ten opzichte van 1990. Een belangrijk tussendoel voor de nieuwe regeringscoalitie ligt in 2030 wanneer 55% verminderd moet zijn. Een belangrijk tweede doel van de wet is een 100% CO₂-neutrale elektriciteitsproductie in 2050.

Wat is onze ambitie?

Willen we dat onze inwoners, ondernemers en toekomstige generaties in een leefbaar en duurzaam Teylingen kunnen blijven wonen, dan zullen we echt stappen moeten gaan zetten. D66 Teylingen neemt haar verantwoordelijkheid door actief bij te dragen aan de hiervoor benodigde Energietransitie. In 2019 was 5,2% van de door inwoners en bedrijven in Teylingen gebruikte energie hernieuwbaar. Om de Europese klimaatwetdoelstelling, Europese Unie 100% energieneutraal in 2050, ook in Teylingen te realiseren zijn dus nog grote stappen nodig!

D66 zet in op een duurzame energiemix. De energiebronnen van de toekomst bestaan voor Teylingen in onze visie vooral uit zon- en windenergie, aangevuld met bijvoorbeeld aardwarmte en groen gas. De concrete invulling en geschikte locaties worden in samenwerking met onze omliggende gemeenten bepaald. Inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden worden hierbij nauw betrokken. Pieken en dalen vangen we op met innovatieve oplossingen voor opslag, zoals batterijen en groene waterstof.

D66 Teylingen zet groots in op energiebesparing. Immers energie die je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken. We starten projecten om woningen beter te isoleren. Daarnaast zetten we in op een duurzame manier van opwekken, met name door middel van zonnepanelen. De gemeente ondersteunt inwoners en bedrijven in het verduurzamen van hun woningen en bedrijfspanden. Lokale energiecoöperaties- en collectieven en andere schone energie initiatieven vanuit de gemeenschap ondersteunen wij van harte.

D66 wil dat Teylingen in 2050 van het aardgas af is. Wij zetten ons komende jaren in om bestaande woningen klaar te maken voor duurzame alternatieven. Dit doen we op een slimme, betaalbare en eerlijke manier, samen met onze inwoners.

Meepraten en meeprofiten van bewoners staat voor D66 centraal. We streven naar minimaal 50% lokaal eigendom voor duurzame opwekking op Teylings grondgebied. Inwoners moeten bijvoorbeeld kunnen deelnemen aan een lokale energiecoöperatie en meedelen in de opbrengst van een zonneweide of windmolenpark. Manieren van financiële participatie, zoals obligaties of een omwonendenregeling, zijn onderdeel van een lokaal energie initiatief.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Duurzame Ontwikkeling Teylingen

In 2020 heeft de gemeenteraad het plan en uitvoeringsprogramma Duurzame Ontwikkeling Teylingen vastgesteld (opvolger van de duurzaamheidsagenda). Belangrijk is dat er nu snel uitvoering gegeven gaat worden aan deze plannen. Alleen dan kunnen de doelen behaald worden. Visies en plannen zijn mooi, maar het is nu zaak om de benodigde stappen te zetten. De komende jaren dient daar de focus op te liggen.

Isoleren

Allereerst moeten we samen energie besparen. De eerste grote stap is het isoleren van onze woningen en bedrijven. Vooral woningen met lage energie labels (lager dan C) kunnen hun energierekening sterk verlagen met isolatiemaatregelen. D66 wil dat de gemeente samen met de lokale energiecoaches de energievragen van inwoners gaat beantwoorden en inkoopacties organiseert. Ook willen we laagdrempelige duurzaamheidswinkels (winkel waar inwoners informatie en advies kunnen krijgen) openen in alle drie de dorpen in samenwerking met bedrijven. Omdat woningbouwcoöperaties een belangrijke rol spelen in het verduurzamen van huurhuizen willen we hen verder ondersteunen bij het nemen van verduurzamingsmaatregelen die direct positief uitpakken voor de bewoners.

Gebruik van schone energie

De tweede grote stap is het opwekken en gebruiken van schone elektriciteit en warmte. Daarbij willen we zoveel mogelijk zonnepanelen stimuleren op daken van woningen en bedrijven, maar ook langs wegen, fietspaden en bij parkeergelegenheden. Denk daarbij aan het parkeerdek bij station Sassenheim, de fietsenstallingen bij de stations en in de geluidsschermen langs de provinciale- en autosnelwegen.

D66 Teylingen wil windmolens toestaan naast bestaande infrastructuur, bedrijfsterreinen, locaties waar ze goed zijn in te passen en geen geluidsoverlast en slagschaduw veroorzaken. En waarbij omwonenden direct profiteren van de elektriciteit die wordt opwekt. Om de lokale elektriciteit infrastructuur niet te overbelasten steunen we het gebruik van huis- en/of wijkopslag van elektriciteit en warmte. Lokale initiatieven zoals een private energiecoöperatie van inwoners met bedrijven worden aangemoedigd.

Betaalbare warmte voor iedereen

Behalve duurzaam opgewekte elektriciteit moeten we met elkaar ook inventariseren op welke wijze de woningen in Teylingen van het aardgas af kunnen. In Teylingen verbruiken we de meeste van onze energie (45% in 2019) in de vorm van warmte voor onze woningen en bedrijven. Deze transitie, De Transitievisie Warmte, doen we samen met onze bewoners, ondernemers, buurtgemeenten en overige partners. D66 Teylingen voorziet een mix van warmte oplossingen, zoals door middel van warmtepompen, een open warmtenet en eventueel groene waterstof.

Elektrische mobiliteit

Mobiliteit is belangrijk voor iedereen. Verkeer en vervoer verbruikt 32% in 2019 van onze energie. D66 Teylingen wil elektrisch rijden extra stimuleren door meer oplaadpunten in de openbare ruimte te plaatsen en door lokale bedrijven te stimuleren om hun bedrijfswagenpark te elektrificeren. We willen ook alternatieve vormen van vervoer stimuleren zoals elektrische deelauto's en OV-fietsen. En de fiets moet meer ruimte en voorrang krijgen binnen de bebouwde kom.

Voor een schone, stille en duurzame toerismesector ondersteunen wij particulieren en bedrijven die elektrisch varen in onze gemeente willen realiseren.

Concrete ideeën om samen de energietransitie aan te pakken:

- Versnelde uitvoering van het plan en uitvoeringsprogramma Duurzame Ontwikkeling Teylingen.
- Inwoners en bedrijven moeten zoveel mogelijk gebruik kunnen maken van lokale, regionale, nationale en Europese fondsen voor verduurzaming. De gemeente gaat deze informatie toegankelijker maken. D66 wil dat subsidies zo veel mogelijk terecht komen bij mensen die zonder steun niet zouden toekomen aan verduurzaming.
- Zoveel mogelijk daken, bedrijven, fietsstallingen, parkeergarages en geluidswallen vol leggen en/of integreren met zonnepanelen.
- Onderzoeken wat de waterstofplannen van Akzo Nobel Sikkens zijn en of we als gemeente kunnen samenwerken en ervan kunnen profiteren.
- Onderzoeken welke mogelijkheden er zijn bij het VAB (Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek) op het gebied van duurzaam opgewekte energie of biogas (GFT afval).
- Een gemeentelijke 'groene' heffingskorting op de OZB voor huiseigenaren op gerealiseerde verduurzamingsmaatregelen, zoals isolatie, zonnepanelen, warmtepomp en groene daken.
- Samenwerking met lokale energiecoaches om energievragen van inwoners en ondernemers te beantwoorden en om inkoopacties te organiseren.
- Lokale initiatieven zoals een private energiecoöperatie van inwoners met bedrijven worden aangemoedigd.
- Duurzaamheidswinkel en/of etalage in alle drie de dorpen waar bezoekers geïnformeerd worden over hoe zij hun woning kunnen verduurzamen.
- Ondersteunen van woningbouwcoöperaties bij het nemen van verduurzamingsmaatregelen die direct positief uitpakken voor de bewoners.
- We ondersteunen de groei van duurzame energie door ruimte te maken voor windmolens en/of windturbines onder voorwaarde dat inwoners kunnen meepraten, meebeslissen en meeprofiteren en deze goed in de omgeving passen
- Stimuleren van elektrisch rijden door meer oplaadpunten in de openbare ruimte te plaatsen en door lokale bedrijven te stimuleren om hun bedrijfswagenpark te elektrificeren.
- Stimuleren van elektrische deelauto's en OV-fietsen.

- Ondersteunen van particulieren en bedrijven die elektrisch varen in onze gemeente willen realiseren.
- In gesprek gaan met bedrijven om te onderzoeken of er door middel van samenwerking energie gedeeld kan worden met bijvoorbeeld omwonenden.
- Een energie- of duurzaamheidsloket voor lokale ondernemers waar zij terecht kunnen met verduurzamingsvragen¹.

¹ Er is momenteel alleen een loket voor particulieren: "Duurzaam Bouwloket". Die kunnen de vragen van ondernemers onvoldoende beantwoorden.

Lokale Democratie

Luisteren naar inwoners, inwoners stimuleren om plannen en initiatieven aan te dragen. Zorgen voor een heldere en open communicatie richting inwoners, ondernemers en organisaties. Dat zijn, naast dienstverlening, besluitvorming en uitvoering, belangrijke kerntaken van de gemeente.

We leven momenteel in een tijdperk van belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen en transitie. D66 vindt het belangrijk dat het bestuur van de gemeente een groot draagvlak heeft in zowel de gemeenteraad als onder de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Voor de onderlinge relatie is een zo groot mogelijke betrokkenheid belangrijk waarbij niet alleen bevraagd wordt, maar waarbij ook discussie en terugkoppeling mogelijk wordt gemaakt.

Ambitie D66 Teylingen

Inwoners denken en werken mee. Bestuur van gemeente, college en gemeenteraad, maken gebruik van expertise, inzichten en ideeën van de inwoners. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke verenigingen kunnen en willen meer meedenken en meepraten over het te voeren beleid. Hier moet de gemeente beter zijn voordeel mee doen. D66 Teylingen ziet een gemeente voor zich die actief contacten onderhoudt met zijn inwoners, die veel aandacht geeft aan het zichtbaar en begrijpelijk maken van de besluitvorming. Met wie, waarom, met doorslaggevende argumenten. De gemeente spant zich tot het uiterste in om alle belanghebbende erbij te hebben en transparant leiding te geven aan de totstandkoming van visies en plannen.

De toekomst van onze prachtige gemeente staat voorop. Het bestuur van de gemeente, college en gemeenteraad, onderzoekt, verkent, analyseert, weegt en kiest de beste oplossingen voor de vraagstukken en opgaven waar onze gemeente voor staat.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

D66 Teylingen wil werken aan een open, persoonlijke gemeente met:

- Een dienstverlenende, faciliterende en stimulerende houding gericht op haar inwoners, op bedrijven en (maatschappelijke) organisaties;
- Heldere, duidelijke, begrijpelijke besluitvormingsprocedures die eerlijk en transparant zijn;
- Een interactieteam (in plaats van een communicatieteam). Een aantal stappen meer nemen vanuit de gemeente om inwoners te informeren of te vragen om reactie. Veel meer de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties benaderen en contacten onderhouden. Dit kan met een App, openbare (digi)borden, QR scan voor verbinding met een online connectie met het team;

- Het benoemen van vaste contactpersonen voor verenigingen en stichtingen en zorgen voor een 'warme overdracht' bij wisselingen;
- Inwoners, raad, college, ambtenaren die elkaar vaker ontmoeten. Die met elkaar in gesprek gaan over belangrijke onderwerpen bij wijk- en ideeënmarkten (zowel fysiek als digitaal) en bij gemeentelijke pop-up etalages;
- De uitbreiding van de beeldvormende sessies met rondetafelgesprekken waarbij organisaties en inwoners ideeën of informatie aan raadsleden, ambtenaren en het college kunnen laten zien;
- Bijeenkomsten waarbij inwoners in gesprek kunnen gaan over hoe de gemeente er in de toekomst uit zou moeten zien. Dit ook online faciliteren met bijvoorbeeld een 'ikdenkmeeoverteylingen.nl' platform;
- Een eigen App van de gemeente waarmee een inwoner gemakkelijk contact kan leggen. Van opmerkingen over de openbare ruimte tot meepraten over grote en kleine onderwerpen;
- Een gemeentelijke communicatie, inclusief communicatie vanuit de gemeenschappelijke regelingen, die voor iedereen begrijpelijk is;
- Een digitale gastvrouw 'Jacoba' (!) die je helpt op de gemeentelijke website en in de app. Die je helpt bij gemeentelijke aanvragen en dergelijke;
- Een gemeente die inwoners actief betreft bij de vertaling van de Omgevingswet, die juli 2022 in werking treedt, in een Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

Inwoners worden betrokken

D66 Teylingen wil dat de gemeente het mogelijk maakt dat inwoners nauwer betrokken worden in het meedenken en meewerken. **D66 Teylingen wil dat:**

- Het formuleren van beleid en uitvoeringsmaatregelen dat in samenspraak met inwoners en organisaties wordt vormgegeven. Afhankelijk van het onderwerp kan dit variëren van een (online) enquête tot hele trajecten waar deelnemers opgeleid en begeleid worden in het vormen van visie en/of raadgevend besluit. Denk bijvoorbeeld aan een representatief burgerberaad waarbij met loting uit verschillende representatieve inwonersgroepen deelnemers gevraagd worden zich te verdiepen in een onderwerp. Het is van belang dat vooraf duidelijk is op welke manier dit gebeurt. Wanneer suggesties en/of wensen niet worden overgenomen van inwoners, dient tijdig teruggekoppeld te worden wat de reden daarvan is;
- Expertgroepen worden ingesteld. Expertgroepen op het gebied van o.a. energietransitie, ruimte en milieu, financiën, sociaal domein en mobiliteit;
- Een klankbordgroep voor jongeren wordt opgezet. Er worden veel beslissingen genomen die invloed hebben op de toekomst van jongeren. Daarom wil D66 Teylingen jongeren actief betrekken bij de politiek;

- Teylingers die ideeën hebben om taken van de gemeente beter of effectiever uit te voeren, zoals het onderhoud van het park om de hoek, worden uitgenodigd om samen met de gemeente dit aan te pakken (het 'right to challenge').

Veel activiteiten van de gemeente worden in de praktijk uitgevoerd in samenwerking met andere gemeenten (sociale dienst ISD, afvalverwerking, jeugdzorg etc.). Het is belangrijk om te weten wie de gemeente vertegenwoordigt in deze gemeenschappelijke regelingen. Welk standpunt wordt er meegegeven en hoe wordt er verantwoording afgelegd? Ook evaluatiemomenten en uittredingsafspraken moeten duidelijk zijn. D66 Teylingen wil dat er een duidelijk overzicht komt die de gemeenteraad, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties meer inbreng en transparantie toont.

Raadsprogramma van de gehele raad

Voor D66 Teylingen staat de toekomst van onze prachtige gemeente voorop. Binnen de gemeenteraad wil D66 Teylingen naar een andere vorm van democratie. We pleiten ervoor dat de fracties na de verkiezingen gezamenlijk een (maatschappelijk) akkoord sluiten. Hierin wordt op hoofdlijnen besloten welke zaken de komende raadsperiode belangrijk zijn en een belangrijke rol gaan spelen. Inwoners worden vanaf het begin erbij betrokken. In de praktijk betekent dit dat het programma een product is van de gehele raad, waarin alle raadsleden en onze inwoners hun inbreng hebben gehad.

Meer burgerraadsleden

D66 Teylingen wil de sterk toegenomen werkdruk van raadsleden verlagen, de kwaliteit van besluitvorming verhogen en meer inwoners actief bij de politiek betrekken door de mogelijkheid extra burgerraadsleden aan te stellen, ongeacht de grootte van de fractie.

EEN GROEN EN DUURZAAM TEYLINGEN

Wonen voor Iedereen, Bereikbaar en Verkeersveilig, Klimaat en Natuur

Wonen voor Iedereen

De Nederlandse woningmarkt is overspannen, er is meer vraag dan aanbod. Daarbij komt nog de opgave om te zorgen dat bestaande woningen energiezuinig en energieschoon² worden.

Ook in Teylingen is grote behoefte aan woningen die aansluiten op de actuele vraag van onze inwoners en de verwachte toekomstige bevolkingsopbouw. Vooral het aanbod van betaalbare en middeldure woningen en voor bepaalde doelgroepen voldoet onvoldoende aan de actuele en toekomstige vraag. Bijvoorbeeld ouderen die willen doorstromen naar een kleinere of levensloopbestendige woning.

Voor starters op de huizenmarkt is in de afgelopen periode te weinig gerealiseerd. Steeds meer jongeren blijven langer dan zij willen bij hun ouders wonen en jonge gezinnen verhuizen naar elders omdat ze geen start op de Teylingse woningmarkt kunnen maken.

Hoe kunnen we binnen Teylingen ervoor zorgen dat er voldoende woningen naar behoefte voor kopers en huurders komen? Hoe kunnen onze inwoners geholpen worden met het verduurzamen van hun bestaande woning?

Wat is onze ambitie?

Wonen voor iedereen. In Teylingen is grote behoefte aan woningen. D66 wil daarom de komende tien jaar in alle drie de Teylingse dorpen woningen realiseren. Het moet de komende periode topprioriteit zijn om met actief beleid een gezonde mix, die aansluit bij de actuele en toekomstige vraag, in de diverse woonprijscategorieën te realiseren.

D66 wil vooral ook sturen op het vergroten van het aanbod van woningen en huisvesting voor doelgroepen als starters, ouderen, jongeren, spoedzoekers, statushouders en arbeidsmigranten.

D66 wil snelle ontwikkeling en realisatie van de projecten Bloementuin, Langeveld en Hortusplein (Sassenheim). D66 streeft ernaar dat we met de nieuwbouwplannen, zoals voor Nieuw Boekhorst in Voorhout, de Waaier en Mariënhof in Warmond, focussen op extra wooneenheden voor starters en ouderen.

Uitgangspunt: kwaliteit van woningen én van de leefomgeving. Woningen dienen duurzaam, energiezuinig, veilig en betaalbaar voor onze inwoners te zijn. Dit geldt niet alleen voor nieuwbouw maar ook om de bestaande woningen in onze dorpen aangepast te krijgen. De nieuwe woonwijken waaraan we gaan werken mogen geen stenige wijken worden; de aandacht voor groen moet uitdrukkelijk in de wijken zijn terug te vinden.

Stimuleren duurzame plannen van inwoners, bedrijven en organisaties. Medio 2022 wordt de Omgevingswet ingevoerd, die de regelgeving rondom ruimtelijke inrichting en de leefomgeving vereenvoudigt. Plannen worden hierin beter op elkaar afgestemd en duurzame projecten

² Energieschoon: energie die niet uit fossiele brandstoffen wordt opgewekt.

worden gestimuleerd. D66 wil, met name duurzame, ideeën en plannen van inwoners, van collectieve burgerinitiatieven voor zelfbouw, van bedrijven en organisaties stimuleren. De houding van de gemeente bij vergunningverlening dient daarbij 'ja, mits' in plaats van 'nee, tenzij' te zijn. Hiervoor stelt de gemeenteraad algemene regels op, leggen we vast wat we niet willen en evalueren we de uitvoering.

Woningen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Vanaf 2023 worden beschermd wonen en maatschappelijke opvang gedecentraliseerd naar de gemeente. Daarbij wordt de zorg anders georganiseerd: dichterbij huis en kleinschaliger, zodat ook kwetsbare inwoners zo zelfstandig mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Voor deze groep inwoners moet een inhaalslag met kleinere en goedkope woningen gemaakt worden. Er dient voldoende huisvesting te zijn voor alle maatschappelijk kwetsbare groepen.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Masterplan wonen

Er bestaat een grote behoefte aan meer woningen in onze gemeente. Beschikbare nieuwe woningbouwruimte is echter, met name in Sassenheim en Warmond, beperkt. Daarom wil D66 een Masterplan waarbij de gemeente in kaart brengt waar kansen en mogelijkheden liggen en in overleg gaat met eigenaren van mogelijke percelen en leegstaande gebouwen.

D66 wil dat er gekeken wordt naar:

- Het realiseren van woonruimte in leegstaande winkels en kantoorpanden. Waar mogelijk samen met Woonstichting Stek op te pakken;
- Sneller herontwikkelen van gemeentelijk vastgoed dat vrijkomt. Zo voorkomen we mogelijke jarenlange leegstand en komt meer potentiële woonruimte beschikbaar.

Nieuwbouw van woningen

D66 wil bouwen naar de daadwerkelijke behoefte, afgestemd op het karakter van de omgeving en rekening houdend met de bestaande woningvoorraad en een evenwichtige bevolkingsopbouw. Basisuitgangspunt is 30% sociale huur, 35% betaalbare koop tot de actuele grens Nationale Hypotheek Garantie (NHG) en middeldure huur en 35% vrije invulling. In heel specifieke gevallen is D66 onder strikte voorwaarden bereid deze verhouding los te laten, mocht dit nodig zijn om een project te realiseren.

Wanneer ontwikkelaars in hun bouwprogramma niet voldoen aan 30% sociale huur moeten zij een bijdrage leveren aan het zogenaamde vereveningsfonds³. Dit geld zetten we in om de bouw

³ Elk woningbouwplan moet voor 30% uit sociale huurwoningen bestaan. Om de bouw van sociale huurwoningen te stimuleren, is het **vereveningsfonds** Sociale woningbouw opgericht. Bouwt een projectontwikkelaar minder sociale huurwoningen, dan moet hij geld storten in het fonds.

van extra goedkope en betaalbare woningen op andere locaties te realiseren. Om te voorkomen dat ontwikkelaars deze verplichting te gemakkelijk afkopen moet dit een substantieel bedrag zijn. Bijvoorbeeld door deze te koppelen aan de onrendabele top van sociale woningbouw of een percentage van de actuele grondwaarde.

Voor D66 Teylingen is het bespreekbaar om woningcapaciteit binnen de bebouwde kom te bereiken door hoger te bouwen met behoud van een smaakvolle uitstraling en een groene omgeving. Mogelijkheden hiervoor bestaan bijvoorbeeld bij het Hortusplein en Langeveld in Sassenheim en Nieuw Boekhorst in Voorhout.

Ruimte voor burgerinitiatieven

D66 wil ook kijken waar het op een bouwlocatie mogelijk te maken is om ruimte te bieden aan burgerinitiatieven die met collectieve zelfbouw aan de slag willen. Bijvoorbeeld voor het realiseren van een Knarrenhof in Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO)⁴.

Diversiteit aan woningen

De laatste jaren is de behoefte aan grotere diversiteit aan woningen steeds urgenter geworden. Grotere groepen starters, spoedzoekers en ouderen zijn op zoek naar een woning op maat. Daarnaast is huisvesting voor statushouders nodig. D66 wil dat op de verschillende groepen beter wordt ingespeeld. Ook burgerinitiatieven met suggesties voor concrete locaties en innovatieve woonvormen als 'tiny houses', kleine flexibele woningen en een Knarrenhof moeten niet alleen waardering, maar ook een serieuze kans krijgen.

De zorg komt dichterbij huis zodat ook kwetsbare inwoners zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Voor deze groep inwoners moet een inhaalslag met kleinere en goedkope woningen gemaakt worden.

D66 wil ook voldoende passende huisvesting voor beschermd en begeleid wonen en maatschappelijke opvang. Dit is onderdeel van de jaarlijkse prestatieafspraken met Woonstichting Stek en met zorgpartijen.

D66 Teylingen stelt voor:

- Het realiseren van een zogenaamde flexibele schil voor meer starters- en spoedzoekerswoningen en/of het (al dan niet tijdelijk) plaatsen van tiny houses;

⁴ Het uitgangspunt bij Knarrenhof is dat er éérs een gemeenschap van gelijkgestemden wordt gevormd die vervolgens samen de woningen ontwikkelt – eerst de mensen, dan de wensen, en daarna de woningen. Dit is anders dan bij de traditionele woningbouw. Een Knarrenhof komt tot stand door collectieve zelfbouw. Er wordt een eigen vereniging opgericht voor het bouwtraject. De groep mensen participeren als toekomstige burens bij de ontwikkeling van het woonplan en delen de verantwoordelijkheid en kosten vooraf met elkaar. Technisch heet dat een CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) project.

- Het realiseren van passende en veilige huisvesting voor arbeidsmigranten: het gesprek aangaan met de werkgevers en eigenaren van mogelijke locaties voor een, al dan niet tijdelijke, mogelijke vorm van huisvesting;
- Het makkelijker maken van woningsplitsing van bestaande woningen;
- Meer levensloopbestendige woningen realiseren;
- Initiatieven voor groepswonen en gezamenlijk opdrachtgeverschap ondersteunen en mogelijk maken door middel van pilots en inpassing in nieuwbouwplannen.

Inspiraak bij bouwplannen, ook aangaande de leefomgeving

Aan projectontwikkelaars en Woonstichting Stek dienen niet alleen eisen gesteld te worden aan de woningen, maar ook aan de inrichting van de wijk. Bij wonen hoort ook de bereikbaarheid van voorzieningen, de verkeersveiligheid, parkeerruimte en de groeninvulling. Bewoners stellen steeds hogere eisen aan innovatieve, levensloopbestendig, plus op de meter en voor lagere prijsniveaus te bouwen ontwerpen. Bij nieuwe bouwplannen moeten daarom ook onze inwoners en de gemeenteraad vroeg betrokken worden.

Woningen niet ten koste van de natuur

De buitengebieden van Sassenheim, Voorhout en Warmond staan wat betreft biodiversiteit en vergroening onder hoge druk. D66 is terughoudend in verdere bebouwing. We willen voorkomen dat volgend uit Het Pact van Teylingen en de Integrale Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG) willekeurig huizen in ons buitengebied gebouwd worden.

Een groene woonbeleving

Door de tijd heen zijn onze dorpen versteend. D66 wil meer vergroening van tuinen en openbare ruimte. Niet alleen goed voor opvang van klimaatveranderingen maar ook voor de positieve effecten die groenbeleving geeft. D66 wil graag een gemeente die zichzelf en haar inwoners hierop uitdaagt. Een gemeente die burgerinitiatieven hiertoe waardeert en die dit slim weet te combineren met gemeentelijk onderhoud. Bijvoorbeeld bij vervangingen en vernieuwingen in de openbare ruimte.

Verduurzamen bestaande woningen

D66 wil een gemeente zijn die de leiding neemt om bestaande woningen energiezuinig en energieschoon⁵ te maken. Die aan de ene kant faciliteert met duurzaamheidsleningen en subsidieregelingen voor groene daken en hemelwaterafvoer voorzieningen. Aan de andere kant, een gemeente die initiatiefnemers steunt bij het organiseren van collectieve afspraken.

⁵ Energieschoon: energie die niet uit fossiele brandstoffen komt.

Een gemeente die regie voert en begeleidt en verschillende partijen bij elkaar brengt. Denk aan aannemers en installateurs, nutsbedrijven en financiële ondersteuningsmogelijkheden. Die borgt dat goede contractuele afspraken gemaakt worden met heldere prestatieverantwoordelijkheden en nazorg.

Meer prijsvariatie voor nieuwbouwwoningen

Teylingen kent drie woningprijscategorieën: betaalbaar, middelduur en vrij. De huidige aanpak van het realiseren van betaalbare en middeldure woningen blijkt in de praktijk onvoldoende te werken. Er wordt structureel gebouwd op de bovengrens van de prijscategorie, maar dit prijsniveau is voor veel van onze inwoners niet betaalbaar. Het streven moet daarom zijn de gemiddelde woningprijs 20.000 tot 50.000 euro onder het actuele (markt) maximum van de categorie te leggen. De regeling starterslening blijft behouden, inclusief de medefinanciering van duurzaamheidsmaatregelen. **D66 wil:**

- Een gezonde mix qua grootte en prijsniveau van woningen in nieuwbouwplannen;
- Continueren van de starters- en duurzaamheidsleningen.

Voorkomen van woningspeculatie en scheefwonen⁶

D66 wil dat de gemeente scherpe regels instelt om woningspeculatie te voorkomen. Bijvoorbeeld door de invoering van een zelfbewoningsplicht. In samenwerking met Woonstichting Stek wordt een actieplan 'voorkomen scheefwonen' opgesteld.

⁶ Scheefwonen: het inkomen van de huurder past niet bij de huurprijs van de woning. Bijvoorbeeld wanneer een huurder met een midden of hoog inkomen in een sociale huurwoning woont. Maar, het kan ook omgekeerd. Wanneer iemand een te laag inkomen heeft voor zijn/haar huurwoning.

Bereikbaar en Verkeersveilig

Teylingen is mooi centraal gelegen in West-Nederland, vlakbij de kust en midden in de Randstad. Goed bereikbaar vanaf de A44 en de treinstations Voorhout en Sassenheim. Om onze dorpskernen goed bereikbaar en toegankelijk voor iedereen te houden, moeten we als gemeente blijven investeren in een leefbare en veilige woon- en straatomgeving.

Daarbij vragen de klimaatdoelen dat we vaart maken met de overschakeling naar meer energiezuinige en schonere vervoerswijzen. Dat we bewuster kiezen hoe we ons verplaatsen om naar werk of school te gaan, of om familie en vrienden bezoeken.

D66 wil vol inzetten op een transitie naar meer duurzame mobiliteit, waarbij iedereen de vrijheid heeft om te kiezen hoe je je verplaatst.

Ambitie van D66 Teylingen

Dorpen waar iedereen zich goed en veilig kan verplaatsen. D66 Teylingen kiest voor een gemeente waar de openbare ruimte op de eerste plaats is ingericht voor de voetganger en de fietser. Wandelen en fietsen is gezond, goedkoop en neemt weinig ruimte in beslag. In onze dorpskernen moet de gemeente blijvend aan de slag om wegen, straten en wandelpaden integraal te verbeteren door deze toegankelijker te maken voor mensen met een (visuele) beperking, ze groener en klimaat-adaptiever⁷ in te richten en door verkeersonveilige situaties aan te pakken.

Volop inzetten op de fiets. De (elektrische) fiets is hét vervoersmiddel van de toekomst. Het is het meest optimale vervoer voor woon- werkverkeer binnen een straal van 15 km. D66 wil daarom investeren in een goede fietsinfrastructuur: verbreding van te smalle fietspaden en nieuwe fietsverbindingen realiseren, meer fietsparkeermogelijkheden voor bijzondere fietsen zoals bakfietsen bij de stations en onderzoeken of fietsers meer voorrang kunnen krijgen in het verkeer.

Overschakeling naar schoon vervoer. D66 wil inzetten op het uitbreiden van snelle en betrouwbare openbaar vervoer verbindingen en voor het creëren van een veilig en regionaal doorfietsnetwerk. D66 wil dat de gemeente de leiding neemt in het vergroten en meer mogelijk maken van deelgebruik van auto's en laadpalen voor elektrische voertuigen. Bij nieuwbouwplannen en wijkrenovaties moet de gemeente actiever optreden om bouwplannen te toetsen en eisen en randvoorwaarden hiervoor mee te geven bij projecten.

Een pas op de plaats voor de auto. De auto is en blijft voor veel inwoners belangrijk en noodzakelijk voor werk of recreatie. Maar niet op elke plek is veel autoverkeer gewenst in onze woonomgeving. D66 wil dat de auto de juiste plek krijgt op goed ingerichte wegen die alle verkeersdeelnemers een veilige plek geeft. Waar dat niet kan omdat er onvoldoende ruimte is,

⁷ Klimaat-adaptiever: wegen en straten zijn in staat om extreme weersomstandigheden aan te kunnen. Denk aan veel neerslag, zoals regen.

moet de snelheid omlaag naar 30 kilometer per uur, of waar nodig 15 kilometer per uur en is de auto te gast. Doorgaand verkeer moet zoveel mogelijk uit de dorpskernen geweerd worden zodat het autoluwe gebieden kunnen worden waar het prettig is om te winkelen, evenementen te houden en om elkaar te ontmoeten.

Samenwerking in de regio. De groei van onze dorpskernen alsook van de gemeentes om ons heen leiden tot meer vraag naar mobiliteit. Op een aantal plekken in onze gemeente staat de leefbaarheid en verkeersveiligheid onder druk. D66 Teylingen staat voor een constructieve samenwerking met onze burens en de provincie voor verbetering van de bereikbaarheid van de Bollenstreek.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Naar 30 km/u Tenzij

D66 wil naar een structurele invoering van 30 km/u binnen de bebouwde kom waar dat mogelijk is. Er dient bijvoorbeeld rekening gehouden te worden met hoe dit samen te laten gaan met openbaar vervoerslijnen en aanrijtijden van hulpdiensten.

Vooruitlopend op 'Naar 30 km/u Tenzij', wil D66 binnen de huidige landelijke wetgeving en richtlijnen, de wegen die onnodig 50 km/u zijn in Teylingen wijzigen naar 30 km/u.

Kiezen voor autoluwe, groenere dorpskernen die voor een ieder toegankelijk zijn

Hoe fijn is het als je onbekommerd in de Herenstraat in Voorhout, de Hoofdstraat in Sassenheim en in het dorpshart in Warmond kunt lopen of fietsen? Al wandelend, elkaar ontmoetend, winkelend en zonder het geluid van voorbijrazende auto's. D66 wil meer prettige plekken voor mensen maken in het hart van onze dorpen. De gemeente moet daarom voortvarend met de uitvoering van de centrumvisies aan de slag, en daar nog een schepje bovenop doen. De ervaring in andere steden en dorpen leert dat een kwalitatief ingerichte en autoluwe openbare ruimte zorgt voor meer omzet voor winkeliers en ondernemers en leegstand beter tegengaat.

D66 Teylingen wil:

- In de komende collegeperiode onderzoeken hoe een autoluwe Herenstraat in Voorhout in de centrumvisie verder vorm kan krijgen. Met de Noordelijke Randweg zal Voorhout eindelijk een goede ontsluitende voorziening krijgen voor het autoverkeer. Daarmee hoeft doorgaand verkeer niet meer per se door de Herenstraat. Dit biedt perspectief voor constructieve oplossingen voor een herontwerp van de Herenstraat en aanpak van de gevaarlijke spoorwegovergang;
- In Sassenheim het Oranjeplein en een deel van de Hortuslaan vrij maken van parkeren en er een hoogwaardige verblijfsruimte maken. Er dient wel vervangende, compenserende parkeerruimte gemaakt te worden in de directe omgeving of via bouwinitiatieven zoals bij het Hortusplein. Het moet niet meer aantrekkelijk zijn om door het winkelgebied van de Hoofdstraat te rijden met de auto op zoek naar een parkeerplek;

- Het parkeren met de auto monitoren in de gemeente en onderzoeken hoeveel parkeerplaatsen daadwerkelijk nodig zijn als de trend van meer fietsgebruik en lopen doorzet. Wanneer de parkeerdruk het toelaat, kan parkeerruimte vrijgemaakt worden voor meer groen, fietsparkeren bij de winkels of voor grotere terrassen;
- In de dorpscentra meer rust en prettige beleving geven voor fietsers en voetgangers door te kijken hoe versteende ruimtes omgevormd kunnen worden met meer beplanting en bomen en aangepaste bestratingsmaterialen. Dat is tevens goed voor het tegengaan van hittestress, de opvang van piekbuien en voor de biodiversiteit.

Veilig kunnen deelnemen aan het verkeer

In Teylingen zijn nog plekken te vinden die als verkeersonveilig worden beleefd of moeilijk begaanbaar zijn voor mensen met een (visuele) beperking. Stoepen die ophouden, te lage bushalteperrons voor mensen met een rolstoel, oversteekplaatsen die veiliger ingericht kunnen worden of 30 km/u wegen die nog geen optimale inrichting hebben of te druk zijn met verkeer.

D66 Teylingen wil:

- Een actieplan maken voor verbetering van de toegankelijkheid, de schoolomgevingen en de verkeersveiligheid. Dit gaat concreet om oversteekplaatsen, bushaltes, trottoirs, schoolzones en 30 km/u zones. Niet alles kunnen we tegelijk aanpakken: een prioritering op urgentie, geld en tijd is daarbij nodig. Verbeteringen kunnen waar mogelijk meegenomen worden bij regulier onderhoud of al lopende projecten;
- De doorgaande weg in Warmond wordt momenteel grootschalig vernieuwd en veiliger gemaakt. D66 ziet graag dat ook andere doorgaande wegen die toe zijn aan grootschalig onderhoud integraal aangepakt worden. Zoals bijvoorbeeld de Hoofdstraat en Parklaan in Sassenheim zodat het hier straks prettiger wordt om te fietsen of over te steken in een omgeving met meer groen;
- Het goed laten verlichten van oversteekplaatsen op wegen waar 50 km/u of sneller gereden kan worden. Bijvoorbeeld door het plaatsen van modernere lichtbakken die zebra's directer aanlichten;
- Op de korte termijn maatregelen om de spoorwegovergang Herenstraat in Voorhout veiliger te maken en deze zo snel als mogelijk uit te gaan voeren;
- Binnen het project Hoogwaardig Openbaar Vervoer Noordwijk – Schiphol extra prioriteit voor veilig ingerichte oversteekvoorzieningen. Een verbeterde doorstroming van de bus mag niet ten koste gaan van de verkeersveiligheid van voetgangers;
- In Sassenheim zijn nog een aantal wegen die onvoldoende ingericht zijn als 30 km/u zone, zoals de Vliegeniersweg, Palfreniersweg, Koetsiersweg, Narcissenlaan en Van Alkemadelaan. D66 ziet graag dat deze wegen op termijn een betere inrichting krijgen die beter past bij de woonomgeving.

Investeren in schoner vervoer en de fiets

D66 ziet graag dat we ons energie-schoner en gezonder verplaatsen. Het is belangrijk dat de gemeente daartoe inwoners stimuleert en faciliteert. De fietsvoorzieningen in en rondom onze gemeente willen we naar een hoger niveau tillen. Bushaltes moeten op bereikbare afstand liggen voor de inwoners en stallingsmogelijkheden voor fietsen hebben. Ontbrekende schakels in loop- en wandelroutes willen wij gaan aanleggen.

D66 Teylingen wil:

- Zich hard maken voor een regionaal doorfietsnetwerk en het realiseren van mogelijk ontbrekende schakels bij de ontwikkeling van mobiliteitsvisies en -plannen op regionaal en provinciaal niveau. Bijvoorbeeld een schakel als een nieuwe snelfietsroute tussen station Voorhout en Noordwijk via de wijk Bronsgeest is een mooi voorbeeld om meer fietsgebruik met treingebruik te stimuleren;
- Fietspaden die te smal zijn of slechte tegelverhardingen hebben verbreden waar mogelijk en voorzien van asfalt of betonpanelen. Een goed voorbeeld is het provinciale fietspad langs de N444 richting Noordwijk die wel een opknapbeurt kan gebruiken. D66 wil tevens een brede verkenning naar verbetermogelijkheden of alternatieven voor het smalle fietspad in Warmond (langs de Herenweg);
- Onderzoeken of fietsers voorrang kunnen krijgen bij rotondes waar dat nu niet zo is. Bijvoorbeeld bij de rondweg van Voorhout: kunnen de rotondes op de rondweg binnen de bebouwde kom getrokken worden?
- Onderzoeken of fietsers en voetgangers meer groentijd bij verkeerslichten kunnen krijgen. Bijvoorbeeld wanneer de verkeerslichten op de Rijksstraatweg, de Hoofdstraat en Parklaan in Sassenheim aan vervanging toe zijn en een modernere detectie en regeling aangebracht kan worden;
- Goede voorzieningen bij bushaltes met voldoende ruimte om te lopen, eenabri om te schuilen bij regen, met zitplekken en met fietsstallingen. Daarbij moet ook goed gebruik gemaakt kunnen worden van overstapmogelijkheden zoals bijvoorbeeld op een deelfiets of deelstep. Op de Schoutenlaan in Voorhout kan een extra bushalte komen ter hoogte van de Baarslaan voor buslijn 57;
- Dat de westzijde van het oude dorp van Voorhout en de huisartsenpost goed bereikbaar blijven met het openbaar vervoer na openstelling van de Noordelijke Randweg. Als het openbaar vervoer van Noordwijk via de Noordelijke Randweg door Teylingen naar Schiphol gaat rijden dan komen er geen bussen meer door de Herenstraat in Voorhout. D66 vindt het essentieel dat de gemeente over deze onbereikbaarheid in gesprek gaat met de provincie en de openbaar vervoerders. Hoe met de lijnvoering van bussen in de regio of met een alternatief collectief vervoersmiddel een oplossing geboden kan worden?
- Bij de realisatie van Nieuw Boekhorst in Voorhout geen directe autoverbinding met het oude dorp om gebruik van de fiets maximaal te stimuleren. Een doorsteek voor fietsverkeer en hulpdiensten naar het oude dorp is wel gewenst. Een deel van het oude dorp kan mogelijk aansluiten op de nieuwe wijk qua verkeersstructuur om de hoeveelheid autoverkeer in het oude dorp te verminderen;

- Bij het realiseren van nieuwe woonwijken (Nieuw Boekhorst) of renovatie door woningbouwverenigingen wordt de fiets de nieuwe standaard. Bij het toetsen van nieuwbouw en renovatieplannen wil D66 dat de gemeente hoge eisen stelt aan goede fietsparkeervoorzieningen en dat woningen geschikter zijn voor afwijkende fietsformaten, zoals bakfietsen;
- Meer mogelijkheden scheppen voor deeltvervoer: het gebruik van deelauto's faciliteren door enkele parkeerplekken in wijken hiervoor te bestemmen. Door aanbodplekken voor deelfietsen en -steps bij de stations, in de dorpscentra en bij recreatiegebieden;
- Parkeerplekken veel meer integreren in een groenere leefomgeving met een waterdoorlaatbare ondergrond. Ze uitrusten met een oplaadinfrastructuur nu auto's meer en meer geëlektrificeerd worden;
- Bij wijkvernieuwingen wordt gekeken naar het terugdringen van parkeerplekken als de parkeerdruk dat toelaat. Stenen eruit, plant erin. Bewoners en ondernemers moeten wel altijd betrokken worden bij het maken van de plannen hiervoor.

Goed gefaciliteerde en veilige wandelpaden

Naast fietsen wordt er ook veel gewandeld en hardgelopen in onze gemeente. Vooral bij interlokale verbindingen moet dan veelal de weg of het pad gedeeld worden met ander verkeer. Er is geen veilige ruimte voor wandelaars en hardlopers.

D66 wil:

- Interlokale verbindingen veiliger inrichten voor voetgangers en hardlopers;
- Uitbreiding van de wandelpaden tussen Voorhout, Warmond en Sassenheim;
- Meer wandelaansluitingen op de wandelpaden van onze buurgemeenten: richting Leiden, Lisse, Noordwijk, Haarlem en de duingebieden;
- Zich inzetten voor een wandelpad tussen Voorhout en Oud Leeuwenhorst in Noordwijk.

Een goede regionale ontsluiting die woongebieden van druk verkeer ontlasten.

D66 stelt de leefbaarheid voor zijn inwoners voorop en wil niet dat buurten geïsoleerd worden door druk doorgaand verkeer of overlast ervaren van zware verkeersaders. Zoals bijvoorbeeld nu het geval is bij de N208 en de N443 en de ontsluiting van de Vogelbuurt in Sassenheim-noord. D66 Teylingen wil dat het bestuur van Teylingen er voor zorgdraagt dat:

- Er bij de provincie Zuid-Holland en Holland Rijnland oplossingen worden gezocht die het regionale oost-west verkeer een goede plaats geeft waar deze minder overlast veroorzaakt voor woonomgevingen;
- De leefbaarheid en vereisten t.a.v. de verkeersveiligheid ten grondslag liggen aan het oplossen van regionale verkeersproblemen voor inwoners langs drukke provinciale wegen;
- Transparante participatie met alle betrokkenen en belanghebbenden goed georganiseerd en geborgd is;

- In de studies naar een regionale oplossing voor het oost-west verkeer in de Bollenstreek niet alleen gekeken moet worden naar mogelijke nieuwe verbindingen. Maar, ook naar hoe wegen, die ongeschikt zijn als doorgaande autoverkeersader, structureel ontlast kunnen worden. Kortom: niet alleen nieuw asfalt aanleggen, maar ook bestaand asfalt anders inrichten zoals met een 30 km/u zone of een fietsstraat;
- Bij de rotondes van de Van Pallandtlaan fietsers en voetgangers ook hier centraal staan bij de aanpak of de vernieuwing van de verkeersstructuur naast het belang van een goede doorstroming van het openbaar vervoer. Nu hebben fietsers en voetganger geen voorrang;
- Een nieuwe autoverbinding door de polders direct ten oosten van de Vogelbuurt van Sassenheim uitgesloten wordt vanwege het waardevolle landschap en de natuurwaarden, en de effecten hiervan op de woonomgeving van de Vogelbuurt;
- In gesprek gegaan wordt met Rijkswaterstaat en de provincie om te kijken wat er aan kleine maatregelen uitgevoerd kan worden bij de toe- en afritten van de A44 bij het postviaduct/N444 nabij Akzo Nobel;
- Het gesprek met de provincie aangegaan wordt over het veiliger inrichten van het kruispunt Teylingerlaan – Carolus Clusiuslaan in Sassenheim.

Klimaat en Natuur

We merken het steeds meer om ons heen, bijna iedere dag is er wel nieuws over klimaatverandering ergens in de wereld. In Teylingen merken we dit met name door warme en droge periodes die worden afgewisseld met milde winters en flinke hoosbuien die voor wateroverlast zorgen. Behalve minder broeikasgassen uitstoten kunnen we zelf ook verdere opwarming beperken en zelf de gemeenschappelijke buitenruimte en onze eigen tuinen aanpassen. In Teylingen moeten veel meer bomen en andere soorten groen aangeplant worden. Bomen en groenstroken houden water vast, brengen verkoeling en leggen CO₂ vast.

Meer groen vergroot ook het woon- en leefgenot. Veel inwoners lopen tegenwoordig hun 'ommetje' in de omgeving van hun huis. De coronapandemie heeft laten zien hoe belangrijk het is voor mensen om dichtbij huis van de natuur te kunnen genieten. Uit onderzoek van Motivaction blijkt dat 73% van de Nederlanders vindt dat natuur onderdeel moet zijn van herstelplannen na de coronacrisis.

Meer groen zorgt ook voor meer flora en fauna en als we de natuur als uitgangspunt nemen, kunnen we de biodiversiteit herstellen en blijven genieten van de natuur, vogels en een gezonde, groene leefomgeving.

Wat is onze ambitie?

Meer groen. D66 Teylingen wil meer groen realiseren in onze dorpen, met name in Voorhout en Sassenheim want daar zijn veel versteende wijken. Meer groen in de vorm van bomen en struiken dragen positief bij aan een prettige leefomgeving voor onze inwoners. Groene wijken geven koelte in de zomer en kunnen bij extreme regenval zorgen voor een betere waterafvoer. Meer bomen verbeteren onze luchtkwaliteit en gaan vervuiling tegen. Een groene corridor verbindt onze dorpen met het buitengebied en buurgemeenten en zorgt voor fijne wandel- en fietspaden.

Verdere verstening in onze gemeente moet voorkomen worden. De gemeente zelf kan erop toezien dat er alleen verharding wordt aangelegd waar het echt noodzakelijk is en inwoners kunnen door middel van voorlichting gestimuleerd worden om hun tuinen te vergroenen.

Vergroten biodiversiteit. De biodiversiteit heeft extra stimulans nodig. Bij elk besluit, groot of klein, zou 'natuur inclusiviteit' volgens D66 het uitgangspunt moeten zijn. Dat betekent dat natuur een belangrijke factor is om mee te wegen bij gemeentelijke beslissingen; bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw, infrastructuur, groenbeheer en de overgang naar meer duurzame energie.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

38.000 bomen

De gemeente Teylingen beschikt over 1,2 bomen per inwoner. Het gemiddelde voor Nederlandse gemeenten is 4,8 bomen per inwoner. (Bron: Waarstaatjegemeente.nl). D66 Teylingen wil de komende tien jaar 38.000 bomen planten, 'voor iedere inwoner een boom!' Hiervoor dient een planmatige aanpak te komen in het verlengde van het groenbeleid. Een groene visie laat groene zones zien die op elkaar aansluiten en die via de randen van onze drie dorpen aansluiting vinden met onze buurgemeenten. Aandacht moet er zijn om allerlei soorten groen aan te planten en om verstening in wijken en op schoolpleinen tegen te gaan.

Aandacht voor meer biodiversiteit

D66 Teylingen wil meer natuur en biodiversiteit, zowel in onze drie dorpen als in het buitengebied. We willen dat de gemeente in gesprek gaat met boeren, bollenkwekers en natuurorganisaties om samen te kijken op welke manier de biodiversiteit verhoogd kan worden. Voorlichting geven en afspraken maken over het maaibeeld, biodiverse inrichting weideland en welke subsidies er mogelijk zijn voor akkerland- en weidevogelbeheer.

In gesprek met bedrijven kan de gemeente - mede in samenhang met de energietransitie en klimaatadaptatie:

- Bedrijven stimuleren hun terreinen te vergroenen en hun daken te gebruiken voor zonnepanelen en sedum- of groene dakbedekking;
- Bedrijfsterreinen te omzomen met houtwallen (bosstroken).

Afvalinzameling en -scheiding

D66 streeft naar het goed scheiden van afval door huishoudens en scholen, zodat zo min mogelijk afval in de restafval container verdwijnt. We willen dat in de komende periode nadruk gelegd wordt op goede voorlichting, bewustwordingscampagnes en een stevige inzet van afvalcoaches.

Bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor de verwijdering van hun afval. Dit leidt dagelijks tot aanwezigheid van vrachtwagens van allerlei inzamelaars. D66 wil dat de gemeente bedrijven stimuleert om tot een gezamenlijk georganiseerde afvalverwijdering te komen.

Zwerfafval

Ondanks de inzet van veel vrijwilligers zwerft er nog steeds veel afval in onze gemeente rond. Blikjes, verpakkingen, bier- en sterke drankflessen, glas, karton, papier, peuken, hondenpoep, mondkapjes (sinds Covid-19) en bouwafval worden achteloos weggegooid en achtergelaten. Het is onwenselijk dat dit zwerfafval in het milieu terechtkomt en dat bijvoorbeeld tijdens het maaien het verder wordt versplinterd met nog ernstigere gevolgen.

D66 Teylingen wil de aanpak van zwerfafval evalueren en zonodig, in samenwerking met de vrijwilligers die zwerfafval opruimen, een actieplan opstellen.

Andere aandachtspunten:

- Meer aandacht, ook op scholen, voor voorlichting, bewustwordingsacties, toezicht en handhaving;
- Het inventariseren van zogenaamde 'hotspots' en bankjes zonder afvalbak zodat meerdere openbare afvalbakken geplaatst kunnen worden;
- Een inventarisatie naar een milieuvriendelijk alternatief (biologisch afbreekbaar) voor de rode plastic hondenpoepzakjes.

Ervoor zorgen dat de gemeente het goede voorbeeld geeft

De gemeente geeft hét goede voorbeeld:

- Door het aanplanten van bomen, investeren in groene daken en andere initiatieven die de biodiversiteit zowel binnen als buiten de bebouwde kom versterken. Hiervoor willen we tevens gebruik maken van de expertise van bijvoorbeeld landschapsarchitecten;
- Met de aanleg van meer houtwallen met gevarieerde begroeiing en ecologische verbindingszones;
- Door een deel van de Roodemolenpolder als plasdrasgebied en biodivers inrichten. Deze bufferzone tussen Sassenheim en Voorhout blijft open en is door de inrichting interessant voor o.a. amfibieën en steltlopers;
- Door in samenwerking met de waterschappen een hemelwaterverordening op te stellen;
- Bij elk besluit, groot of klein, 'natuur inclusiviteit' als uitgangspunt mee te nemen;
- Door een inventarisatie te maken waar in Teylingen 'tiny forests' aangelegd kunnen worden;
- Door bij nieuwbouw en herinrichting voldoende ruimte voor groen te realiseren. Bewoners bij planvorming er al nadrukkelijk bij betrekken;
- Door inwoners met voorlichting te stimuleren hun tuinen en hun daken te vergroenen. Met sedum daken bijvoorbeeld, kan hemelwater opgevangen worden waardoor ons rioolstelsel minder belast wordt na hoosbuien. Dit kan gestimuleerd worden met een lokale subsidie of OZB-heffingskorting voor groene daken.

EEN ZORGZAAM EN VEILIG TEYLINGEN

Zorg en Welzijn, Gezondheid en Sporten, Veiligheid

Zorg en Welzijn

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor jeugdzorg (Jeugdwet), werk, bijstand en inkomen (Participatiewet) en zorg aan langdurig zieken en ouderen (Wmo, Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Deze lokale (zorg)taken worden in de gemeente Teylingen goed uitgevoerd, echter beheersing van kosten en wachtlijsten blijven een uitdaging. Met name voor de jeugdzorg.

D66 gaat uit van de eigen kracht van mensen en streeft ernaar dat zoveel mogelijk inwoners meedoen en zelf de regie voeren over hun leven. Wie daartoe niet in staat is, wordt geholpen. Wij leggen de focus op preventie en vroegsignalering en het leveren van maatwerk voor wie extra zorg, begeleiding en ondersteuning nodig heeft.

Voor inwoners die hulp of zorg nodig hebben is het van belang dat er één centraal aanspreekpunt is. De gemeente en de zorg-/welzijnsverleners kunnen vervolgens gezamenlijk of in hun eigen organisaties de juiste dienstverlening organiseren. Daar moet de inwoner niet mee belast worden.

D66 is tevreden over de integrale aanpak zoals die via de Stichting Voor Ieder1 is georganiseerd en onder andere door de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) in samenwerking met Welzijn Teylingen, Kwadraad en MEE wordt uitgevoerd.

Wat is onze ambitie?

D66 laat iedereen vrij, maar niemand vallen. Iedereen moet mee kunnen doen in onze samenleving. We bieden zorg en ondersteuning aan de meest kwetsbare groepen in onze gemeente. Vier groepen hebben daarbij onze speciale aandacht: jongeren, senioren, mensen die in armoede leven en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zoals mensen met een handicap of arbeidsbeperking, langdurig werklozen, bijstandsgerechtigden en statushouders.

Het is van groot belang dat bij het invullen van zorg goed wordt gekeken naar de behoefte en wat mensen zelf (nog) kunnen. Op die manier is maatwerk mogelijk, wat niet alleen leidt tot adequate zorg, maar ook tot een efficiëntere uitvoering. Hierbij staat bij D66 preventie op nummer één.

Zorg voor onze jeugd. D66 vindt dat de gemeente een bijzondere verantwoordelijkheid heeft ten opzichte van jongeren. Opgroeien is niet altijd even gemakkelijk. Er gebeurt veel in het leven van jongeren. Technologie ontwikkelt zich snel en geeft kansen voor persoonlijke ontwikkeling. Tegelijkertijd veranderen sociale verhoudingen. Het kan voor jongeren moeilijk zijn in die dynamiek de juiste keuzes voor hun toekomst te maken. Daar willen wij hen met extra aandacht voor onderwijs, sport en jeugd- en jongerenwerk bij helpen.

Zorg voor ouderen. In Teylingen vindt ook vergrijzing plaats, dat om een speciale aanpak vraagt. We maken ons er sterk voor dat mensen langer zelfstandig kunnen wonen. Een sociaal netwerk, voldoende beweging en verenigingen met vrijwilligers dragen bij aan zowel de lichamelijke als mentale gezondheid en het sociaal welbevinden van senioren.

Armoedebestrijding. Net als elke gemeente kent ook Teylingen armoede. Armoede verlamt. Constante geldzorgen zorgen ervoor dat mensen en gezinnen op de langere termijn steeds verder geïsoleerd raken. Het wordt voor hen steeds moeilijker om zelfstandig hun leven weer op de rit krijgen. D66 staat voor een actief armoedebeleid om deze mensen en hun kinderen niet te laten vallen.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Inzetten op zorgpreventie

D66 wil structureel een deel van het budget inzetten voor preventie en het verbeteren van de gezondheid van onze inwoners. We willen concrete programma's ontwikkelen, al dan niet gebruikmakend van landelijke initiatieven. Hierin investeren we om in de toekomst de zorg betaalbaar te houden.

Blijven verbeteren gemeentelijk zorgbeleid

- D66 wil dat de toewijzing en uitvoering van passende zorg efficiënt en kostenbewust wordt uitgevoerd. Maatwerk blijft hierbij het uitgangspunt: denken in behoeften van onze inwoners, niet in regels.
- Wij maken geld vrij voor extra investeringen in eHealth en innovatie en willen dat dit opgenomen wordt in de contracten met de zorgorganisaties.
- D66 wil cliëntenparticipatie serieus nemen door er voor te zorgen dat bij verdere ontwikkeling van gemeentelijk beleid de Adviesraad Sociaal Domein, maatschappelijke organisaties, cliëntenraden en de ouderenbonden betrokken worden.
- Voor D66 is het belangrijk dat mensen de eigen regie hebben en zelf de keuze kunnen maken voor zorgaanbieders. Mensen moeten goed geïnformeerd zijn om een keuze te kunnen maken uit het zorgaanbod en de mogelijkheid hebben zelf de benodigde zorg in te kopen met een Persoonsgebonden budget (PGB).
- D66 wil doorontwikkeling van de Sociale Kaart Teylingen, van de Eén gezin, Eén plan, Eén regisseur-aanpak en één coördinerend hulpverlener.
- D66 wil investeren in het programma Veilig Thuis en het voorkomen van huiselijk geweld.

Verbeteringen in de jeugdzorg

De decentralisatie van de jeugdhulp heeft tot heden tot onvoldoende besparingen geleid. De samenwerking tussen diverse organisaties kan beter en de uitvoering kan efficiënter.

D66 vindt dat de gemeente niet langer uitvoerings- en budgetproblemen in de jeugdzorg ten koste van andere gemeentelijke taken moet oplossen. Gemeenten moeten voor de uitvoering van de jeugdzorg vanuit het Rijk voldoende financiële middelen ontvangen. D66 steunt de landelijke lobby om de organisatie en inrichting van de huidige jeugdzorg te evalueren.

Extra aandacht binnen de jeugdhulp heeft D66 voor de groep jongeren die 18 jaar worden of net zijn geworden (18 min/18 plus). Voor hen valt dan de pedagogische en beschermende omgeving van school weg en dreigen dan in een neerwaartse spiraal te belanden. Om dit te voorkomen zijn preventie, vroegsignalering en een soepele overgang van jeugdzorg naar bijvoorbeeld de Wet Langdurige Zorg (Wlz), Wmo of de Participatiewet belangrijk. D66 is voor:

- Wachtlijsten verkorten en kostenbeheersing van de Jeugdzorg;
- Jeugdzorg zoveel mogelijk in de directe eigen omgeving organiseren;
- Investeren in modern jeugd- en jongerenwerk (bv. inloopsprekuren bij voortgezet onderwijs).

Brede aanpak armoedebestrijding

D66 wil door een actief armoedebeleid en met instrumenten als 'begeleiding naar een passende werkplek' de armoedecirkel doorbreken en inzetten op het voorkomen en beperken van schulden.

Te veel mensen leven langdurig in armoede. Er heerst nog steeds het beeld dat het de 'eigen schuld' is en gaat daarom gepaard met schaamte. Om mensen structureel uit de armoede te helpen is het belangrijk om de oorzaak aan te pakken. Dit kan door mensen de kans te geven zich te ontwikkelen en het armoedebeleid te richten op wat mensen daadwerkelijk kunnen om zo de zelfredzaamheid te verhogen.

Bij armoedebestrijding is het belangrijk om samen te werken met maatschappelijke organisaties die andere problemen in beeld hebben, zoals bijvoorbeeld met Woonstichting Stek. Met kleding- en voedselbanken die een onmisbare rol spelen voor mensen met een kleine beurs. Met initiatieven die mensen helpen met het vergroten van bewustwording en inzicht in het eigen gedrag, bijvoorbeeld Mobility Mentoring⁸ en de Papierwinkel (waarbij mensen worden geholpen met het op orde brengen van hun administratie). D66 is voor:

- Voeren van een actief armoede- en schuldhulpverleningsbeleid;
- Focus op preventie en vroegsignalering bij armoede en jeugdzorg door wijkgericht en preventief te werken, bijvoorbeeld via de integrale toegang tot zorg (Voor Ieder1), huisartsen, scholen, (sport-) verenigingen, Stek en Welzijn Teylingen;
- Samen met Welzijn Teylingen een plan opstellen voor een buurt- en wijkgerichte aanpak van eenzaamheid en armoedebestrijding en het ontwikkelen van maatschappelijke initiatieven en activiteiten;
- Doorontwikkeling van de aanpak van Mobility Mentoring. De aanpak hoe mensen in armoede te ondersteunen om hun financiële en sociale problemen aan te pakken zodat ze economisch zelfredzaam worden.

⁸ Mobility Mentoring ondersteunt mensen om hun financiële en sociale problemen aan te pakken, met als doel een economisch zelfredzaam leven.

Aandacht voor kwetsbare groepen

Iedereen moet mee kunnen doen in onze samenleving. D66 ziet dat dat voor kwetsbare groepen niet makkelijk is en wil daar actief in ondersteunen.

Daarbij staan we voor een verdere implementatie van het VN-verdrag voor mensen met een beperking. D66 wil dat in elk beleidsdocument een paragraaf inclusiebeleid opgenomen wordt.

D66 is voor het helpen van kwetsbare groepen aan werk en wil dat de gemeente:

- Een actieplan opstelt voor snellere re-integratie van langdurig werklozen en meer beschut werkplekken voor arbeidsbeperkten;
- Een actief beleid voert om Wajongers, statushouders en mensen in de bijstand of met een afstand tot de arbeidsmarkt via bijvoorbeeld Provalu (voormalige Maregroep en Servicepunt Werk) een toekomst te bieden;
- Zelf waar mogelijk meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen en ondernemers stimuleert dit ook te doen met informatie, ontzorging en loonkostensubsidie. Bedrijven die hierin een voortrekkersrol vervullen worden door de gemeente gestimuleerd en ondersteund om ook andere bedrijven hiertoe te bewegen;
- Bij aanbestedingen als standaard een paragraaf Social Return On Investment (SROI)⁹ opneemt. De uiteindelijke opdrachtnemer dient met een SROI verklaring te kunnen onderbouwen hoe invulling gegeven wordt aan leer- /werktrajecten voor inwoners met een achterstand op de arbeidsmarkt;

D66 wil dat de gemeente het beleid rondom laaggeletterdheid continueert en verder verbetert, voortbordurend op het Taalhuis.

- Faciliteert in het aanbieden van cursussen Nederlands en rekenen voor ieder die dat nodig heeft;
- Aandacht heeft voor digitale ongeletterdheid. Iedereen moet meekunnen in de digitale maatschappij. De toegankelijkheid van de gemeentelijke informatie en dienstverlening moet bijvoorbeeld eenvoudig te vinden zijn en in begrijpelijke taal geschreven zijn.

D66 wil dat de gemeente werkt aan het realiseren van beschermd en begeleid woonvoorzieningen voor wie dat nodig heeft. Bijvoorbeeld door in het woonbeleid hiermee rekening te houden en met extra investeringen in aanpassing van bestaande woningen en door meer levensloopbestendige woningen te bouwen. Daarbij, met aandacht voor veilig wonen en brandveiligheid, zeker voor kwetsbare inwoners.

⁹ Social Return On Investment (SROI): een methodiek voor het meten van de (extra) sociale en maatschappelijke waarde voortvloeiend uit een investering. Bedrijven kunnen voor zichzelf SROI eisen stellen, bijvoorbeeld als maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel staat.

D66 steunt de ontwikkeling van andere woonvormen, zoals een Knarrenhof, en dat ouderen doorstromen naar aangepaste woningen en appartementen in de centra van onze dorpen, dichtbij voorzieningen.

D66 ziet graag het actieprogramma dementievriendelijke gemeente geactualiseerd.

Nieuwkomers

De gemeente Teylingen heeft een integraal beleid waarbij erop wordt ingezet dat nieuwkomers, zoals statushouders, meteen meedoen in onze samenleving. Vanaf 2022 is de inburgering een wettelijke verplichting van de gemeente. D66 vindt het belangrijk dat dit beleid wordt doorgezet en nieuwkomers zo de kans krijgen om zich te ontwikkelen en daarmee volwaardig mee kunnen draaien in onze gemeente. Hier hoort onder andere huisvesting, onderwijs en het vinden van (vrijwilligers)werk bij. D66 is voor het actualiseren van het handboek integratie Statushouders en voor het continueren van de samenwerking met Vluchtelingenwerk. Integreren start direct bij aankomst in Teylingen.

Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers

Sassenheim, Voorhout en Warmond hebben een levendig verenigings- en vrijwilligersnetwerk, ook als het gaat om zorgtaken. D66 is trots op de kracht en de initiatiefrijksdom van onze inwoners en de vele vrijwilligers die dagelijks bezig zijn onze gemeenschap draaiende te houden. Dat is het fundament van een gezonde samenleving.

D66 wil dat de gemeente extra aandacht besteedt aan deze mensen, die ontzettend veel en goed werk verrichten. Welzijn Teylingen speelt hierbij een belangrijke en essentiële rol.

- Mantelzorgers kunnen ondersteund worden door middel van vormen van respijtzorg, door logeermogelijkheden te creëren of door dagjes uit voor mantelzorgers te organiseren.
- D66 wil dat de gemeente het vrijwilligerswerk continu ondersteunt door middel van de Teylinger Prijs en Teylinger Trofee, door daarvoor aandacht te vragen in de media en door ondersteuning bij subsidieaanvragen.
- D66 wil de initiatieven van inwoners en maatschappelijke organisaties zoals buurt- en wijkinitiatieven, Repair Café Teylingen, JoJo, fietsmaatjes, automaatje et cetera., blijvend stimuleren, ondersteunen en faciliteren.

Gezondheid en Sporten

Sport en bewegen voorzien in een belangrijke behoefte van onze inwoners, maar ze worden ook steeds belangrijker om onze gezondheid te verbeteren. De coronapandemie heeft ons laten zien hoe waardevol het is om te kunnen sporten en bewegen. Sporten geeft plezier, ontmoeting voor jong en oud, ongeacht wat je achtergrond is en of je de sport beoefent, toeschouwer of vrijwilliger bent. Sporten geeft zelfvertrouwen, verbinding, ontspanning en een sociaal netwerk.

Sport en bewegen zijn belangrijke factoren om onze gezondheid te verbeteren en om te helpen aandoeningen als overgewicht, hart- en vaatziekten, kanker en diabetes te voorkomen. Gezondheid is echter meer dan de afwezigheid van ziekte. Een groene leefomgeving, meedoen, schone lucht, een fijne baan, zingeving en geestelijke gezondheid zijn belangrijke factoren die, naast bewegen en gezond eten, bijdragen aan een goede gezondheid.

Wat is onze ambitie?

Iedereen doet mee met sporten en bewegen! Kinderen, jongeren, ouderen, gehandicapten, statushouders, iedereen kan meedoen. Ons huidige uitstekende voorzieningenniveau wordt in stand gehouden, maar uitbreiding van voorzieningen en het aanbod, zoals G-sporten, is wenselijk om de vitaliteit en het plezier van onze inwoners verder te vergroten. D66 vindt het belangrijk om te blijven investeren in sport, bewegen en een gezonde leefstijl.

In een Vitaal Inclusief Teylingen worden voor alle inwoners condities geschapen om je gewaardeerd te voelen en om je te betrekken. Teylingen heeft oog voor de diversiteit van haar inwoners en probeert hier invulling aan te geven. Toegankelijkheid vergroten van (sport)parken en speeltuinen, maar ook vitaliteit stimuleren en participatie vergroten van de inwoners. Onderwijs en jeugdorganisaties worden omarmd en benaderd om een zo'n gevarieerd mogelijk vangnet op te tuigen om de jeugd in beweging te krijgen en te houden.

De directe omgeving in Teylingen is plezierig om in te ontspannen en te bewegen. D66 wil meer mogelijkheden om vrij te bewegen in een inspirerende openbare ruimte en ook om elkaar te kunnen ontmoeten. Met uitbreiding van wandelpaden, fietspaden, op geschikte plekken trimtoestellen en natuurlijke spelelementen in de buitenruimte.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Teylingen positief gezond

In mei 2021 heeft de gemeenteraad de nota Volksgezondheid "Teylingen positief gezond" vastgesteld. Met deze nieuwe nota wordt gezondheid breed op de agenda gezet.

Daarnaast zijn onderwerpen als luchtkwaliteit (o.a. houtstook en luchtvervuiling), een rookvrije gemeente en pesten ook onderdeel van het beleid. D66 Teylingen wil dat deze nota in zijn

totaliteit de komende drie jaar uitgevoerd wordt. Het is daarbij belangrijk dat we dit samen met onze lokale professionals doen. Hiermee bundelen en verbinden we wat al in Teylingen aanwezig is en versterken we elkaars activiteiten.

Stimuleren van bewegen en sporten

Alle inwoners van Teylingen moeten deel kunnen nemen aan sport en bewegen, ook mensen met een beperking. D66 Teylingen wil dat de gemeente zich inspant om mensen met een beperking te laten deelnemen aan sport en bewegen (b.v. G-sport). We willen dat kinderen met een beperking samen met andere kinderen opgroeien, óók op sportverenigingen.

D66 ziet graag lokaal en regionaal beleid voor een gehandicaptensportaanbod (G-sport).

Ook wil D66 Teylingen sporten en bewegen nog meer stimuleren onder groepen die wat minder vanzelfsprekend zijn zoals ouderen en statushouders. Voor de jeugd is het belangrijk dat er in de wijken voldoende, goed onderhouden, trap-en basketbalveldjes zijn.

Inwoners met krappere beurs

Inwoners met een wat krappere beurs kunnen een tegemoetkoming krijgen in lidmaatschapskosten voor sport- en cultuurverenigingen. De gemeente speelt hierin een ondersteunende rol en dient mensen actief te wijzen op de mogelijkheden om met korting te kunnen sporten. Kinderen kunnen een bijdrage ontvangen van het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Behoeftte aan ontmoeting en multifunctioneel gebruik accommodaties

We hebben in Teylingen mooie sportvelden en accommodaties, maar het optimaal benutten van de bestaande faciliteiten blijkt vaak een uitdaging. D66 Teylingen wil dat de accommodaties beter benut worden. Bijvoorbeeld door samen met inwoners en sportverenigingen te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om sportaccommodaties te gebruiken voor andere doelgroepen. Om via deze weg (of op deze wijze) laagdrempelig ontmoetingen te creëren en breed te voorzien in (bewegings) activiteiten voor alle leeftijden.

Bewegen in de openbare ruimte.

Om het bewegen nóg beter toegankelijk te maken, willen we op geschikte plekken in de wijken beweegtoestellen realiseren. Of, in samenspraak met sportprofessionals en fysiopraktijken, een beweegtuin voor jong en oud creëren. Inwoners kunnen daar gratis gebruik maken van verschillende beweegtoestellen. Goed voor de gezondheid én voor de sociale cohesie!

Goed gefaciliteerde en veilige wandel- en fietsroutes.

Hardlopen, wandelen en fietsen zijn belangrijke pijlers voor onze gezondheid. Dit betekent een goed gefaciliteerd wandelnetwerk met voldoende bankjes om te rusten. Dit geldt ook voor een

veilig en verbindend fietsnetwerk binnen Teylingen met laadpunten voor elektrische fietsen en veilige stallingsvoorzieningen op centrale plekken zoals bij de stations, sportparken, winkels en recreatiegebieden zoals Koudenhoorn. In het hoofdstuk 'Een Bereikbaar en Verkeersveilig Teylingen' gaan we nader in op wat we hiervoor willen.

Veilige speelplekken en speeltoestellen voor de jeugd

Spelen is belangrijk. Het is niet alleen leuk om te doen, maar ook leerzaam én gezond. De speelvoorzieningen in onze wijken worden uitgerust met natuurlijke spelelementen en meer groen, zodat kinderen vrij kunnen spelen en de natuur kunnen ontdekken. Daarnaast zijn de speeltuinen rookvrij en een mooie ontmoetingsplek voor kinderen, hun ouders, grootouders en buurtgenoten.

Gezonde en rookvrije generatie

D66 wil sportaanbieders en sportevenementen stimuleren en faciliteren om een gezonde sportomgeving te creëren met een rookvrije binnen- en buitenruimte, verantwoord alcoholgebruik en door gezonde voeding aan te bieden in de kantine.

Het is belangrijk dat onze kinderen gezond kunnen opgroeien. Op veel plekken is roken al verboden, maar we kunnen nog meer stappen zetten door sportverenigingen te benaderen en speeltuintjes in de wijk versneld rookvrij te maken.

Ook gezonde voeding is erg belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. D66 wil daarom gezonde voeding op scholen en bij sportclubs door middel van voorlichting stimuleren.

Binnen- en buitensport accommodaties

D66 wil dat inwoners die willen sporten dat ook kunnen doen. Het is belangrijk dat onze sportaccommodaties goed onderhouden en zoveel mogelijk duurzaam zijn. Er dient voldoende capaciteit te zijn voor verenigingen en voor minimaal twee uur bewegingsonderwijs voor basisschool leerlingen.

D66 Teylingen wil daarom een algemene en langere termijnvisie op (sport)accommodaties, zoals bijvoorbeeld voor de toekomst van zwembad Wasbeek, voor een nieuwe sporthal, voor het bewegingsonderwijs op basisscholen, voor faciliteiten in nieuwbouwwijken, en inzicht hoe zich vraag en aanbod ontwikkelt.

Bij het bouwen van nieuwe sportaccommodaties, of bij vervanging van bestaande, dient dit op een zo duurzaam mogelijke manier gedaan te worden. Ook bij de huidige accommodaties dient er gekeken te worden hoe de accommodaties (nog meer) verduurzaamd kunnen worden.

Schone lucht

(Ultra) fijnstof is een gevaar voor onze gezondheid. Het fijnstof is afkomstig van het wegverkeer, landbouw, houtstook, maar zeker ook uit vliegtuigmotoren. Ook geluidshinder van gemotoriseerd verkeer tast de kwaliteit van onze woon- en leefomgeving aan. De afgelopen

jaren is er een toename van overvliegende vliegtuigen in onze regio. D66 Teylingen wil extra inzet zien om de overlast voor onze inwoners te verminderen.

Stille en schone luchtvaart

Schiphol is economisch van belang voor Nederland en onze regio. D66 is van mening dat economie en leefbaarheid gelijk op moeten gaan. Schiphol is de laatste decennia hard gegroeid ten koste van onze leefbaarheid. In het licht van de overlast (geluid en luchtverontreiniging) dient Schiphol maatregelen te treffen waardoor de overlast van geluid en luchtverontreiniging aantoonbaar en meetbaar worden verminderd. D66 stelt voor:

- Een forse reductie van het aantal nachtvluchten, zodat Schiphol op z'n minst in de pas gaat lopen met andere Europese luchthavens;
- Geen vliegroutes van regio Amsterdam naar de Duin & Bollenstreek verplaatsen. Dus geen tweede Kaagbaan;
- Dat Schiphol voorrang geeft aan het uitvoeren van maatregelen om de overlast van geluid en luchtverontreiniging meetbaar en aantoonbaar te verminderen.

Veiligheid

Veiligheid is het fundament om ervoor te zorgen dat inwoners in Teylingen zich op hun gemak voelen en prettig kunnen wonen, werken en recreëren. Honderd procent veiligheid is nooit te garanderen, maar gezamenlijk kunnen we ervoor zorgen dat de gemeente Teylingen een zo veilig mogelijke plek is. Dat kan een gemeentelijke overheid niet alleen. Daar zijn we met z'n allen verantwoordelijk voor.

Het veiligheidsbeleid wordt voor een groot deel regionaal bepaald. Dit geldt met name voor politie, brandweer, rampenbestrijding en het regionale Covid-19 beleid. Toch kan de gemeente zelf op een aantal punten prioriteiten leggen en investeren. Dit geldt onder andere voor verkeersveiligheid in wijken en buurten en beveiliging van digitale gemeentelijke gegevens van onze inwoners en bedrijven.

Wat is onze ambitie?

Veiligheid is een randvoorwaarde voor prettig leven en een vrije samenleving. Veiligheid gaat voor D66 verder dan een veilig gevoel op straat, school, in huis of bij de sportvereniging. D66 vindt ook privacybescherming, (cyber) criminaliteit en informatieveiligheid van groot belang.

Bij D66 staat preventie voorop om misdaad zoveel mogelijk te voorkomen. Door voorlichting en een goede samenwerking tussen gemeente, inwoners, ondernemers, politie, onderwijs, horeca en (sport) verenigingen willen we bereiken dat we gezamenlijk onveilige situaties en criminaliteit zoveel mogelijk voorkomen.

D66 wil investeren in wijkagenten en bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's), voorlichting, buurtpreventie en gemeentelijke informatiebeveiliging.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Inzetten op preventie

Om een veilige samenleving te creëren is preventie de allereerste stap. Met voorlichtingslessen op scholen wil D66 zaken als drugsgebruik, overlast en criminaliteit onder de aandacht brengen om zo jongeren bewust te maken van de risico's en gevolgen. Het jongerenwerk in onze gemeente speelt hierin een centrale rol. Zij weten het beste hoe kwetsbare groepen jongeren te bereiken en aan te spreken.

Ouderen vormen een kwetsbare groep voor met name cybercriminaliteit. Door te zorgen voor goede voorlichting over bijvoorbeeld phishing en hacking wordt deze groep daar meer alert op. Daarnaast wil D66 dat voor inwoners met beperkte of geen digitale vaardigheden de gemeentelijke informatie en dienstverlening toegankelijk is.

Gevoelens van onveiligheid kunnen deels worden weggenomen door een goed burenen- en wijkcontact. Daarom willen we het gebruik van WhatsApp-buurtpreventie actief stimuleren in

alle wijken. Op een eenvoudige manier kunnen buurtbewoners elkaar hiermee informeren over verdachte omstandigheden. Ook willen wij initiatieven zoals het Waaks programma steunen.

Handhaving, wijkagenten en BOA's

D66 wil investeren in (jeugd) wijkagenten en in BOA's die goed zichtbaar zijn op straat en actief en effectief omgaan met aangiftes en meldingen. De kracht van wijkagenten en BOA's is dat ze op een laagdrempelige manier te benaderen zijn en preventief kunnen handelen. Korte lijntjes richting handhavers zorgen immers voor een veilig gevoel. De wijkagenten en BOA's moeten duidelijk zichtbaar zijn. Graag zien wij dat de wijkagent een spreekuur in de wijken houdt en nauw samenwerkt met de sociale wijkteams.

Daarnaast willen we ook dat de veiligheid op verschillende plekken beter in beeld komt. Bijvoorbeeld om, samen met Prorail, de veiligheid rond de stations in Sassenheim en Voorhout te garanderen.

Vuurwerkvrije zones

Dankzij een aantal op initiatief van D66 in 2016 ingevoerde vuurwerkvrije zones, neemt zowel de geluids- als milieuoverlast van vuurwerk rond Oud en Nieuw in Teylingen af. Iedereen moet de jaarwisseling veilig kunnen vieren. D66 wil de huidige vuurwerkvrije zones handhaven en wil die de komende jaren verder uitbreiden met door inwoners en ondernemers zelf aangedragen gebieden.

Ondermijning en overlast voorkomen

Ondermijning is een veelkoppig monster, waarbij onderwereld en bovenwereld in elkaar overlopen en zich hierdoor criminele activiteiten in buurten en woonwijken nestelen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van kwetsbare plekken en inwoners in onze samenleving, om drugs af te zetten, geld wit te wassen en dekmantels te creëren.

D66 vindt dat ondermijnende misstanden hard moeten worden aangepakt en dat vroegtijdig overlast en gedragsproblemen bij jongeren worden gesignaleerd en aangepakt. D66 steunt het huidige beleid in Teylingen dat hiervoor is ontwikkeld. Een beleid waarbij ook inwoners en ondernemers actief betrokken worden. Zo voorkomen we bijvoorbeeld dat kwetsbare jongeren afglijden naar crimineel gedrag. Wel moet voorkomen worden dat vooringenomenheid op basis van vooroordelen een rol gaat spelen en rechtsgelijkheid onder druk komt te staan.

De gemeente is zelf toegankelijk en digitaal veilig

De snel digitaliserende wereld brengt naast vele kansen ook risico's met zich mee. Het aantal privacy schendingen en slachtoffers van cybercriminaliteit nemen toe. Ook de gemeente Teylingen heeft hiermee te maken. Het is daarom noodzakelijk dat de gemeente in online veiligheid, bescherming van (privacy) gegevens van onze inwoners en gebruiksgemak van digitale dienstverlening investeert. Investeren zodat de beschikbare data open, inzichtelijk en

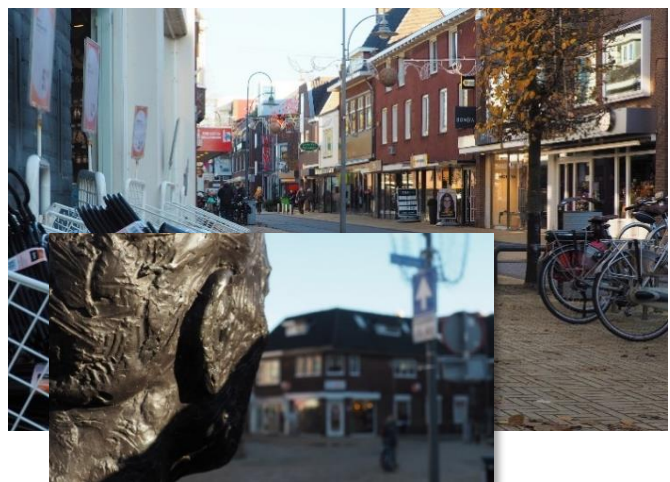
gedeeld is, ténzij wet- en regelgeving, privacy, veiligheidsrisico's of beschikkingsrechten op de data dit beperken.

Een fysiek toegankelijke gemeente

Mensen met een fysieke beperking ervaren nog altijd obstakels in onze gemeente. D66 wil dat woongebieden, winkels en openbare gebouwen toegankelijk voor iedereen zijn, juist ook voor mensen met een fysieke beperking. D66 wil dat de gemeente samen met minder validen aan de slag gaat om huidige probleemlocaties voor hen toegankelijk(er) en veiliger te maken.

EEN BLOEIEND TEYLINGEN

Economie & Recreatie, Bruisend Teylingen, Onderwijs

Economie & Recreatie

Teylingen is onderdeel van de regio Duin- en Bollenstreek. Eén van de meest welvarende en aantrekkelijkste woongebieden die Nederland kent.

Desondanks blijven de economische groei en dynamiek achter. De uitdaging voor de gemeenten, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke- en overheidsinstellingen is de economische potentie van de totale regio optimaal te benutten en waar nodig te versterken.

Een gezonde economie is één van de fundamenteën voor een goed leef- en werkklimaat en biedt mogelijkheden om te investeren in een vitale, aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Om een gezonde economie te realiseren zijn twee regionale organisaties opgericht. De Greenport Duin- en Bollenstreek, die fungeert als het cluster van kennis, innovatie, ondernemerschap, handel en teelt(innovatie) in de bloemen- & bolleneconomie. En de Economic Board Duin- en Bollenstreek met als doel om de streek zich als krachtige economie verder te ontwikkelen.

In Teylingen zijn met name bedrijven gevestigd die zich richten op winkelen, bollenteelt- en (overige) handel, kleinschalige maakindustrie, zorg en (water)toerisme.

Wat is onze ambitie?

Teylingen, een aantrekkelijke vestigingsplaats voor innovatieve, milieuvriendelijke en circulaire bedrijven en startups. D66 wil naar een gezonde mix van bedrijven die elkaar versterken en zorgen voor een levendig ondernemersklimaat. Het moet aantrekkelijk zijn om in Teylingen te ondernemen en te investeren.

De gemeente stelt zich faciliterend op en ondersteunt innovatieve en startende ondernemers op een actieve wijze. D66 wil onnodige regels tegengaan. Ook wil D66 investeren in de revitalisering en verduurzaming van bestaande bedrijfsterreinen.

Veel winkels in Teylingen hebben het moeilijk. Niet alleen door het veranderende koop- en winkelgedrag van consumenten, maar ook door de effecten van Covid-19. D66 ziet graag dat een nieuwe centrummanager een bredere rol gaat vervullen en als algemeen detailhandelsmanager aan de slag gaat voor de gehele detailhandelssector en het MKB.

Teylingen en toerisme. We willen een gemeente zijn waar het toerisme bijdraagt aan de economie en voldoet aan onze wensen op het gebied van duurzaamheid. Uit evenementen, zoals bijvoorbeeld de Kaagweek en het Bloemencorso, en onze recreatieve voorzieningen kan mogelijk meer economisch en maatschappelijk rendement te behalen zijn. D66 wil dat hiervoor samen met de toeristische sector een plan wordt opgesteld.

We versterken de identiteit en openheid van het landschap door in te zetten op een transitie naar een vitale, gezonde en duurzame bollenteelt en veehouderij. Dit doen we in samenwerking met de bedrijven en de omliggende gemeenten en gebruikmakend van de visie zoals geformuleerd in de Integrale Structuurvisie Duin- en Bollenstreek (ISG).

Iedereen kan een goede werkracht zijn. In een samenleving moet iedereen mee kunnen doen. Een beperking hoeft helemaal niet in de weg te staan. D66 wil bedrijven stimuleren mensen met een arbeidshandicap of afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen of anderszins een werk- of stageplek aan te bieden.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Uitgaan van wat mogelijk is en meer mogelijk maken

D66 staat voor een optimistische aanpak van de Teylingse economie. Teylingen bruist dankzij de ondernemingszin van en het ondersteunen van vele maatschappelijke initiatieven en verenigingen door vele (kleinschalige) ondernemers. Deze positieve houding stimuleren we door vooral te kijken naar wat er mogelijk is en met een ondernemer mee te denken. Samen kijken we naar wat er kan en wat nodig is om een initiatief te realiseren. Bijvoorbeeld het omvormen van leegstaande gebouwen naar bedrijfsruimtes voor startende ondernemers of pop-up shops en bij het verlenen van vestigings- en evenementenvergunningen.

Ondernemers gaan merken dat de gemeente er voor hen is. Er ligt een taak voor de gemeente om hierin initiatief te nemen en ondernemers te ontzorgen. Met bijvoorbeeld een apart aanspreekpunt, waar ondernemers terecht kunnen voor advies en begeleiding. De HLT-accountmanagers kunnen deze rol prima vervullen.

D66 Teylingen wil:

- Minder regels en actief meedenken met ondernemers;
- Inzetten op duurzame, circulaire en innovatieve bedrijvigheid en recreatie;
- Bedrijfsterreinen herontwikkelen, revitaliseren en verduurzamen;
- Eén loket voor advies en ondersteuning aan ondernemers;
- Contactfunctionarissen Bedrijven HLTSamen functie behouden en verbreden en verdiepen;
- Samenwerking met de Economic Board Duin- en Bollenstreek continueren;
- Lokale - en regionale aanbieders hebben een voorkeur bij gemeentelijke aanbestedingen;
- Regionale Brede Economische Agenda verder uitwerken en uitvoeren;
- Samenwerking van de 4 O's concretiseren: Overheid, onderwijs, onderzoek en overig bedrijfsleven;
- Samenwerking met het onderwijs zoeken, bijvoorbeeld de KTS, MBO Rijnland en het Rijnlands Lyceum, en leerlingen stimuleren een eigen bedrijf te starten;
- Ondersteuning van de Duurzaamheidsprijs Duin- en Bollenstreek continueren;
- Centrumvisie uitvoeren en detailhandelsmanager aanstellen;
- Het digitaal winkelcentrum Teylingen middels website(s) en Apps ontwikkelen;

- Vorm van (kleinschalige) winkelvoorzieningen in nieuwbouwplan Nieuw Boekhorst opnemen;
- Ondernemers stimuleren mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen;
- Meer en betere promotie van de toeristische mogelijkheden van Teylingen en de Duin- en Bollenstreek;
- Veilige en goede huisvesting voor arbeidsmigranten in samenwerking met de inhurende ondernemers realiseren.

Duurzaam en circulair ondernemen: ruimte voor duurzame bollenteelt en veehouderij

D66 wil inzetten op duurzame en circulaire land- en tuinbouw en veehouderij. Ons buitengebied is van grote waarde voor zowel de economie, het toerisme als voor het leefmilieu van onze inwoners en dieren. Agrarische bedrijfsvoering moet economisch rendabel en duurzaam zijn. Dit vraagt om innovatieve oplossingen. De gemeente staat hierin naast de agrarische ondernemers en biedt ruimte aan nieuwe, duurzame manieren om natuur-inclusief te ondernemen. We ondersteunen bollentelers en veehouders die willen experimenteren met veelbelovende ontwikkelingen, zoals agroforestry¹⁰, biologische bollenteelt en een circulaire bedrijfsvoering.

Tegelijkertijd willen we achterblijvers stimuleren de nodige stappen te zetten om te komen tot een meer grondgebonden natuur-inclusieve land- en tuinbouw. Fricties die ontstaan door bijvoorbeeld stikstof- en PFAS problemen lossen we fatsoenlijk op door samen te werken en duurzame oplossingen te faciliteren. Ecologisch goed presterende bedrijven worden beloond met meer ontwikkelvrijheid dan niet-duurzame bedrijven. Voorbeelden zijn weidegang, duurzame bollenteelt en veehouderij met aandacht voor biodiversiteit en weidevogelbeheer. Melkveehouders en telers die aan duurzame veehouderij of bollen- of bloementeelt doen, krijgen meer ontwikkelingsruimte.

Intergemeenschappelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG)

Inmiddels hebben zoveel maatschappelijke ontwikkelingen plaatsgevonden dat D66 Teylingen het nodig vindt om de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG) te actualiseren. D66 Teylingen is van mening dat er voldoende areaal eerste klas bollengrond behouden moet blijven voor een gezonde en duurzame bollensector. Echter, hoe om te gaan met herbestemming van de lage kwaliteit percelen verdient nadere aandacht en evaluatie. Evaluatie door onder andere samen met de vijf bollengemeenten, de bollenkwekers en betrokken inwoners om tafel te gaan zitten.

¹⁰ Agroforestry is een teeltsysteem waarbij bomen worden gecombineerd met landbouw op hetzelfde perceel.

Groen en duurzaam toerisme

Recreatie en toerisme zijn belangrijk voor Teylingen, dat zowel in de Bollenstreek als in Het Groene Hart ligt. Beide gebieden zijn aantrekkelijk voor een kort of langer verblijf. Recreatie en toerisme zijn belangrijke economische pijlers en bieden veel werkgelegenheid. Niet alleen de bollen en de Ruïne van Teylingen, maar zeker ook de waterrecreatie, met onder andere de vijftien campings rond de Kagerplassen, spelen daarbij een belangrijke rol. Het water leent zich uitstekend om sport, recreatie en toerisme op een plezierige manier met elkaar te verbinden.

D66 zet in op duurzaam, groen en actief toerisme. Bedrijven die investeren in duurzame innovaties in het watertoerisme worden ondersteund en gefaciliteerd, bijvoorbeeld door minder regelgeving en het ontwikkelen van vaarroutes en aanlegplaatsen. Daarnaast willen we het bestaande fiets- en wandelpadennetwerk uitbreiden en waar nodig verbeteren.

D66 steunt de ingeslagen weg voor gezamenlijke regiomarketing en de samenwerking met bijvoorbeeld Amsterdam, Haarlem en Leiden promotie.

Ambities voor elk van de drie dorpscentra

De aanstelling van een City manager heeft zeker effect gehad op de centra van Sassenheim, Voorhout en Warmond. D66 Teylingen is van mening dat er meer mogelijk is om de drie Teylingse dorpen aantrekkelijk te maken voor zowel bezoek, verblijf als winkelen. Het consumentengedrag verandert snel, mede als gevolg van Covid-19. Hierop moet voortvarend op ingespeeld worden. Volgend uit de nieuwe Centrumvisie en de detailhandelsvisie wil D66 in samenwerking met het Business Platform Teylingen (BPT) en de Stichting City management Teylingen voor ieder dorpscentrum afzonderlijk een eigen ambitie formuleren en kijken wat er nodig is om deze te realiseren.

Bruisend Teylingen

De culturele en maatschappelijke kalender in onze drie dorpen is altijd goed gevuld met evenementen georganiseerd door de vele verenigingen en stichtingen die Teylingen rijk is. Voorbeelden hiervan zijn het jaarlijkse Bloemencorso, carnaval-, najaars- en bevrijdingsfeesten, de Kaagweek, evenementen bij de Ruïne van Teylingen, open monumentendagen, sport- en muziek-evenementen en optredens in de theaters.

D66 Teylingen wil dit graag behouden en verder uitbouwen. Binnen de gemeentebegroting moet daarom voldoende geld worden vrijgemaakt voor muziek, kunst, cultuur, monumenten en erfgoed.

Wat is onze ambitie?

Teylingen bruist! Teylingen heeft een drukke en rijke agenda van activiteiten en evenementen georganiseerd door de vele verenigingen, organisaties en inwoners zelf.

Teylingen leeft. Jong en oud hebben vele plekken om elkaar te ontmoeten en maken daar gretig gebruik van. In zowel kleine als grote gezelschappen. Voor een gesprek, om te chillen, een spel of voor een evenement. Plekken om te kunnen werken én samen te werken – door ruimtes met elkaar te delen. Voor muziek, voorstellingen, tentoonstellingen en dergelijke.

De gemeente Teylingen inspireert. In Teylingen valt veel te ontdekken. De verhalen achter bijzondere gebouwen, mensen, gebieden, wijken en straten. In de openbare ruimte zijn kunstwerken terug te vinden; verrassend, die je aan het denken zetten, die kunstig gemaakt zijn, die je vertellen wat Teylingen allemaal is. Een Teylingen waar oog is voor de creativiteit en interesses van inwoners.

De gemeente Teylingen maakt mogelijk. De dorpscentra zijn een prettige plek om te vertoeven en samen te komen. Er zijn voldoende multifunctionele ontmoetingsplekken. Verenigingen en organisaties zijn in staat om met voldoende middelen activiteiten te organiseren.

Behoud en ontwikkeling cultureel erfgoed. Cultureel erfgoed, immaterieel en materieel, is van groot belang voor de identiteit en uitstraling van Teylingen en het saamhorigheidsgevoel onder onze inwoners. Evenementen zoals het Bloemencorso, de najaarsfeesten, kuipzwammen, Nacht van Sassem, Kaagweek, Schippertjesdagen en de harddraverijen in Sassenheim en Warmond, onderscheidt Teylingen zich van andere gemeenten.

Behoud van materieel erfgoed. Materieel erfgoed kent vele vormen zoals archeologie, kunst en architectuur. Al deze vormen van erfgoed verdienen bescherming omdat ze onlosmakelijk met Teylingen verbonden zijn. Zichtbaar erfgoed in onze omgeving zijn gebouwen waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. Historische gebouwen verdienen een bestemming waarbij ze gebruikt en beleefd kunnen worden, maar ze verdienen ook beschermd te worden. Bijvoorbeeld de Ruïne van Teylingen en het beschermd dorpsgezicht in Warmond.

De gemeente Teylingen stimuleert. Opgroeien met, bezig zijn met muziek, beeldende kunst, dans, toneel, boeken, discussiëren en historie is zo belangrijk voor het mentale welzijn, voor de

geest en de creativiteit. De gemeente stimuleert initiatieven op dit gebied voor kinderen jongeren en ouderen.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Verenigingen en organisaties steunen

We hebben een gemeente met een rijk en actief cultureel en maatschappelijk verenigingsleven om trots op te zijn. D66 Teylingen wil dit graag behouden en verder uitbouwen. Binnen de gemeentebegroting moet voldoende geld worden vrijgemaakt voor muziek, kunst, cultuur, monumenten en erfgoed. Daarbij blijven wij initiatieven als het Jacoba van Beierenfonds en de historische verenigingen ondersteunen.

Creëren van ontmoetingsplekken en betaalbare huisvesting voor verenigingen

D66 Teylingen wil meer accommodaties en voorzieningen creëren om samen te komen. Meer multifunctionele accommodaties: accommodaties waar mensen samenkomen voor culturele- en maatschappelijke activiteiten en mensen een werkplek kunnen vinden. Bijvoorbeeld in een bibliotheek van de toekomst. D66 wil onderzoek naar mogelijkheden om in leegstaande winkels of kantoorgebouwen tijdelijk een 'bedrijfsverzamelgebouw' voor kleine ateliers of winkeltjes te realiseren.

Behoud steun om professionele kunst naar onze gemeente te halen

De Rijks- en Provinciale overheid bieden diverse subsidiemogelijkheden voor instellingen, verenigingen, evenementen en voorzieningen. D66 vindt het waard dat de gemeente hierin investeert en initiatiefnemers stimuleert en faciliteert. Om liefhebbers tegemoet te komen moet de mogelijkheid geboden worden om professionele kunst in onze gemeente te ontvangen. 't Onderdak en Het Trefpunt bieden dit. D66 steunt hen hier van harte bij en wil dit graag behouden.

Behoud en ontwikkeling immaterieel cultureel erfgoed

D66 wil evenementen zoals bijvoorbeeld het Bloemencorso, de najaarsfeesten en de harddraverijen in Sassenheim en Warmond behouden en de organisatoren ondersteunen en faciliteren bij de uitvoering.

Behoud van materieel erfgoed

De gemeente moet de kaders handhaven waarbinnen herbestemming van historische gebouwen kan plaatsvinden en gestimuleerd wordt. Wel zodanig dat de historische waarde behouden blijft. Bijvoorbeeld zoals de **Ruïne van Teylingen**. Mede dankzij D66 heeft de gemeente de omliggende terreinen en gebouwen aangekocht. Mogelijkheden tot behoud en

ontwikkeling worden nu onderzocht. D66 zet zich ervoor in om dit ook daadwerkelijk te realiseren. Dat doet niet alleen recht aan de historische en culturele waarde, maar komt ook het toerisme in onze gemeente ten goede.

Betaalbare culturele activiteiten

D66 wil dat het aanbod aan culturele en maatschappelijke activiteiten en evenementen voor jong en oud toegankelijk is, zowel fysiek als betaalbaar. De Kunst- en Cultuurnota dient snel uitgevoerd te worden met een aanbod dat voor iedereen toegankelijk is, zowel fysiek als betaalbaar. D66 staat voor behoud van de sport- en cultuurregeling waaruit mensen ondersteund worden die het meegenieten en beleven van kunst en cultuur niet zelf kunnen bekostigen.

Een sterke regionale omroep

Lokale berichtgeving en nieuwsgaring over Teylingen en de Duin- en Bollenstreek is belangrijk. D66 Teylingen wil Bollenstreek Omroep behouden en van voldoende financiering voor een kwalitatief goede en bij de behoefte van onze inwoners aansluitende programmering voorzien.

Stimuleren en inspireren

Als D66 Teylingen vinden we het belangrijk dat inwoners elkaar gemakkelijk kunnen ontmoeten en bezig kunnen zijn met cultuur en kunst. **D66 wil:**

- Samenwerking tussen verschillende instellingen en organisaties, en bijvoorbeeld ook met lokale ondernemers, versterken voor het organiseren van evenementen en culturele initiatieven;
- Stimuleren tot meer initiatieven voor jongeren en jongvolwassenen zoals 'Project talent', en 'Jongerenlintje';
- Initiatieven en projecten die tot doel hebben sociale contacten tussen buurtbewoners te versterken, aanmoedigen en steunen. Als D66 Teylingen vinden we het belangrijk dat mensen het naar hun zin hebben in de wijk waar ze wonen en dat vereenzaming voorkomen wordt. We willen steunen door bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van materialen. Door inwoners te helpen bij het realiseren van ideeën zoals de sociale makelaars dat doen vanuit Welzijn Teylingen;
- Vrijwilligers vaker in het zonnetje zetten. Circa een derde van de Teylingers zet zich als vrijwilliger in, al dan niet in organisatieverband. Het is belangrijk deze vrijwilligers te behouden en nieuwe vrijwilligers te werven. D66 wil vrijwilligerswerk meer zichtbaar maken door het continueren van de Teylinger Prijs en Trofee en een bedankmoment.

Om te inspireren wil D66 Teylingen vanuit de gemeente:

- Cultuureducatie op basisscholen op een hoog niveau houden, waardoor kinderen op een laagdrempelige manier in aanraking komen met kunst en cultuur. Hierdoor

enthousiasmeren we jeugd om deel te nemen aan activiteiten van bijvoorbeeld muziek- en toneelverenigingen;

- Een verbindend kunst- en cultuurplatform en één Teylingse agenda. Veel activiteiten worden uitgevoerd door vrijwilligers. D66 wil het culturele veld ondersteunen vanuit de gemeente door partijen te verbinden in een kunst- en cultuurplatform en daarnaast de culturele activiteiten samenbrengen in één lokale Teylingse agenda met een website en een App. De gemeente kan hiertoe het initiatief nemen;
- Initiatieven stimuleren voor het maken van informatie & educatiemateriaal over Teylingen door inwoners in samenwerking met verenigingen en stichtingen, bv. het cultuurhistorisch genootschap;
- Prijsvragen en prijsuitreikingen introduceren. Eventueel samen met andere bollengemeenten, meer prijsvragen uitzetten en prijsuitreikingen organiseren om kunst verder te stimuleren;
- Inspireren door meer kunst in de buitenruimte;
- Meer verrassend wandelen aanbieden. Uitbreiding van informatiepunten met interessante en boeiende weetjes. Bijvoorbeeld bij meer monumenten of plekken de verhalen die er over zijn op een inspirerende wijze in beeld brengen. Met borden of met bijvoorbeeld QR- codes, die naar een podcast of informatiesite verwijzen.

Onderwijs

Iedereen heeft zijn eigen talenten. Goed onderwijs stimuleert om het beste uit jezelf te halen. Een goede opleiding geeft je de vrijheid om je dromen na te jagen, je plek te vinden in de maatschappij, je talenten te benutten. Het is een belangrijke weg naar persoonlijke groei en ontwikkeling. Niet alleen voor jongeren, maar ook voor volwassenen, zijn er volop mogelijkheden om te blijven leren en jezelf verder te ontplooiën.

Het onderwijs is niet alleen een plek waar aandacht is voor de reguliere lesstof, maar het is ook de plek waar kunst, cultuur, sport, ICT, techniek en natuur een belangrijke rol spelen. Door een gevarieerd aanbod krijgt onze jeugd de mogelijkheid om hun talenten verder te ontwikkelen en creatief en probleemoplossend te denken.

Ieder kind doet mee en heeft recht op veilig en passend onderwijs. De gemeente zorgt dat (jeugd)zorg en onderwijs nauw met elkaar kunnen samenwerken.

Wat is onze ambitie?

D66 vindt dat iedere inwoner mee moet kunnen doen. We vinden het belangrijk om jeugd te betrekken bij deelname aan onderwijs-, sport- en cultuuractiviteiten. We willen ons inspannen om ook die groep te bereiken die minder vanzelfsprekend op de hoogte is van mogelijkheden binnen onze gemeente.

D66 wil goede aansluiting van scholen op de arbeidsmarkt Ons middelbaar en voortgezet middelbaar onderwijs biedt een hoog niveau opleidingen die goed aansluiten op de arbeidsmarkt. Het middelbaar beroepsonderwijs staat in nauw contact met het bedrijfsleven en de gemeente voor een goede aansluiting op de arbeidsmarkt en voor stageplekken.

D66 wil dat het uitstekende niveau van onze schoolgebouwen in stand blijft. In het integraal huisvestingsplan dient vastgelegd te zijn hoe er wordt gewerkt aan een gezond binnenmilieu, verduurzaming van de gebouwen en vergroening van schoolpleinen.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Duurzame en gezonde schoolgebouwen

D66 wil dat de schoolgebouwen goed geïsoleerd zijn én een goed werkende klimaatbeheersing hebben. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de schoolbesturen, maar de gemeente zou hierin een adviserende en sturende rol moeten spelen. Hierin zou de gemeente bij kunnen dragen door scholen te wijzen op bestaande aantrekkelijke subsidieregelingen waarmee scholen ervoor kunnen zorgen dat hun gebouwen voldoen aan de hedendaagse eisen.

Brede basis voor ieder kind

D66 wil voor elk kind een schoolprogramma waarbij de kinderen niet alleen goed onderwijs krijgen, maar ook kennismaken met sport, cultuur, muziek, natuur en huiswerkbegeleiding. Hiervoor is een goede samenwerking nodig tussen onderwijs, de Combibrug, lokale verenigingen en organisaties.

D66 Teylingen wil dat de gemeente zich extra gaat inzetten:

- Scholen hebben NPO-gelden die niet structureel ingezet kunnen worden om lesuitval terug te dringen. D66 wil dat de gemeente in overleg gaat met de scholen binnen Teylingen om te inventariseren of er faciliteiten ontwikkeld kunnen worden waar de (basis)scholen gebruik van kunnen maken. Het gebruik maken van de faciliteiten van de verenigingen in Teylingen werkt twee kanten op. Zij krijgen misschien meer aanwas, en kinderen, leerlingen en inwoners kunnen meer bewegen;
- Corona heeft de afgelopen twee jaar veel invloed gehad op de jeugd. Achterstanden op sociaal en fysiek vlak zullen beslecht moeten worden. Verenigingen lopen terug in ledenaantal. D66 wil dat de gemeente met de sportverenigingen in overleg gaat om te kijken hoe we inactiviteit terug kunnen dringen. Bijvoorbeeld bekende sporters (sporthelden) zouden in samenwerking met de scholen kinderen kunnen enthousiasmeren en inspireren;
- D66 wil dat de gemeente in overleg treedt met de onderwijsinstellingen om te onderzoeken hoe studenten het beste geholpen kunnen worden om eventuele opgelopen achterstanden in te lopen of andere vormen van (psychische) ondersteuning nodig hebben;
- Gemeente faciliteert tussen MBO, HBO, Economic Board Duin- en Bollenstreek en lokale werkgevers om ervoor te zorgen dat de opleidingen die gegeven worden aansluiten bij de vraag die bestaat in de regio Duin- en Bollenstreek;
- Scholen en verenigingen worden gestimuleerd om meer aandacht te schenken aan LHBTIQ+ om discriminatie tegen te gaan.

GEZONDE FINANCIËN

Financiën

Financiën

Een gezonde financiële huishouding is van groot belang om voorzieningen op peil te houden en te kunnen investeren in een duurzame toekomst. Teylingen staat er financieel goed voor en heeft een aanzienlijke algemene reserve.

Hoewel de financiële indicatoren op groen staan, doemen aan de horizon een aantal risico's op. Zo laat de ontwikkeling van de reserves een neergaande trend zien, stijgen de kosten voor het sociaal domein, met name van de jeugdzorg, en bestaat onzekerheid met betrekking tot Covid-19. Daarnaast leiden de afschaffing van belasting op openbaar grondgebruik (precarioheffing) en herziening van de uitkeringen vanuit het Gemeentefonds mogelijk tot lagere inkomsten.

Wat is onze ambitie?

Onze financiële huishouding moet structureel dekkend zijn. D66 wil een meerjaren sluitende begroting om te kunnen voldoen aan de groeiende behoefte aan ondersteuning, verduurzaming en preventie, met meer aandacht voor maatwerk. We willen onze voorzieningen op peil houden en wanneer nodig extra kunnen investeren in zorg, sportvoorzieningen, de omschakeling naar duurzame energie (energietransitie) en een gezonde en groene leefomgeving.

Indien nodig zal D66 kijken naar bezuinigingen en lopen we niet weg voor structurele keuzes. Onze uitgangspunten hierbij zijn dat voorzieningen zoveel als mogelijk in stand worden gehouden, de inwoners weinig 'pijn' ondervinden en de meest kwetsbare inwoners worden ontzien.

Wat gaat D66 Teylingen doen?

Gezonde schuldquote, solvabiliteit en weerstandsvermogen

Er zijn twee belangrijke indicatoren voor een financieel gezonde gemeente: namelijk de netto schuldquote en de solvabiliteit. Om uit de gevarenczone te blijven, dienen deze onder controle gehouden te worden. Onze schuldquote, dit is de schuldpositie ten opzichte van de eigen middelen, mag de grens van 50% niet langdurig overschrijden. Onze solvabiliteit, het eigen vermogen als percentage van de totale balans, moet bij voorkeur hoger dan 30% zijn. Verder moet er sprake zijn van voldoende weerstandsvermogen om onvoorziene uitgaven, zoals tijdens een crisis, op te vangen. Teylingen kan alleen een financieel gezonde gemeente blijven als we ervoor zorgen dat minimaal deze financiële grenzen gerespecteerd worden en, ook in meerjarenperspectief, behaald worden.

Expertgroep financiën en kerntakendiscussie

Om de gemeenteraad meer invloed op het financiële beleid te geven, willen we aanvullend op de huidige auditcommissie een aparte expertgroep financiën instellen. Daarnaast wil D66 Teylingen de Planning & Control-cyclus transparanter en overzichtelijker voor de Raad en onze inwoners maken. Meer actuele grip op lopende projecten en financiële doelstellingen gedurende het begrotingsjaar kan bijvoorbeeld via digitale applicaties en koppeling met sociale media verkregen worden.

D66 Teylingen ziet graag dat de nieuwe gemeenteraad een kerntakendiscussie gaat voeren, waarbij we kritisch en realistisch kijken naar wat we als gemeente wel en niet (kunnen/moeten) doen en naar de haalbaarheid van (nieuwe) plannen en beleidsdoelstellingen.

Financiële keuzes niet uit de weg gaan

Om tot een meerjaren structureel dekkende begroting te komen, zijn mogelijk moeilijke keuzes nodig. Als deze nodig zijn, moeten we dit onder ogen zien en niet vooruit schuiven. Inwoners, ondernemers en verenigingen worden in een vroeg stadium betrokken bij bezuinigingskeuzes, denken mee over mogelijke maatregelen en kunnen alternatieven aandragen.

D66 Teylingen wil dat de gemeente blijvend kritisch is op de kosten van de eigen organisatie, de inhuur van externen, de kosten van zogenaamde verbonden partijen en samenwerkingsverbanden en het inkoopproces. De gemeentelijke belastingruimte wordt nog beter benut. Ook als dit betekent dat gemeentelijke belastinginkomsten verhoogd moeten worden, zoals een OZB-verhoging met meer dan het inflatiepercentage. Wij stellen daarnaast voor om de mogelijkheden van een gebruikersbelasting te onderzoeken, waarbij gebruikers van nader aan te wijzen voorzieningen meedelen in de kosten die worden gemaakt voor de instandhouding van recreatieve en toeristische voorzieningen.

D66 wil dat de kennis en kunde bij omliggende gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden, zoals van bijvoorbeeld Holland Rijnland, de Economic Board Duin- en Bollenstreek en de ISD, actief benut wordt. Hiermee zorgen we ervoor dat er voldoende balans is tussen de financiële bijdragen hieraan en de toegevoegde waarde voor de gemeente en haar inwoners.

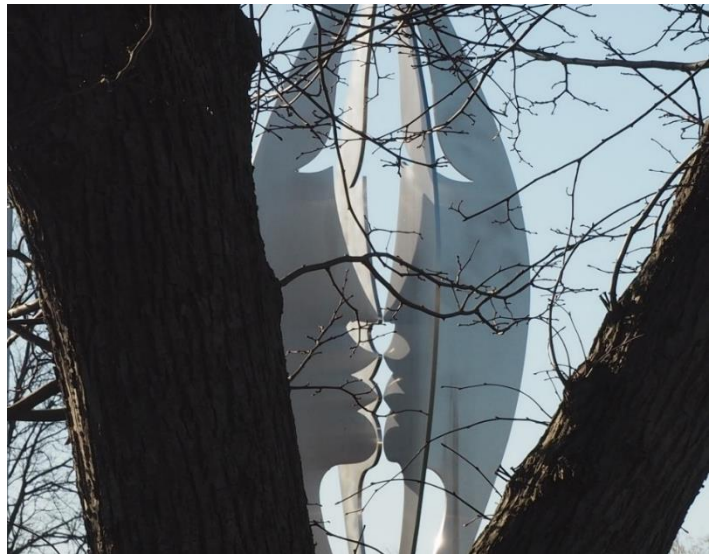
Standpunten van D66 Teylingen aangaande gezonde financiën

- Streven naar een structureel sluitende begroting.
- Actualisering beleid inzake inzet algemene reserve.
- Als algemene stelregel geldt dat geen extra geld beschikbaar is voor grote prestigeprojecten. Dergelijke projecten behoren kostenneutraal of winstgevend gedekt te worden en een breed gedragen maatschappelijk doel te dienen.
- Extra inkomsten genereren door het invoeren van een vorm van gebruikersbelasting en het optimaler benutten van de gemeentelijke belastingruimte.
- Efficiënt en duurzaam inkopen.

- Zeer kritisch zijn op de kosten van de gemeentelijke organisatie en externe inhuur. Voorkeur heeft investeren in kennis en vaardigheden van de eigen (HLTSamen) organisatie en meer gebruik maken van kennis en kunde bij omliggende gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden.
- Inwoners, ondernemers en verenigingen meer betrekken bij het opstellen van de begroting, bijvoorbeeld in de vorm van een burgerbegroting, en bij het invullen van eventuele bezuinigingen.
- De gemeente is terughoudend in het verlenen van subsidies. Subsidies moeten zijn gericht op het bereiken van maatschappelijke doelen. De toekenning en verantwoording van subsidies moeten volledig transparant zijn. De gemeente dient er alles aan te doen om rijks-, provinciale en Europese subsidies te krijgen en verantwoord te besteden.

AFSLUITING

Teylingen op weg naar de Global Goals, Dankwoord en Verantwoording

Teylingen op weg naar de Global Goals

De SDG's (Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelen) zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. De SDG's zijn afgesproken door de landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties (VN), waaronder Nederland. De doelen kwamen er op basis van wereldwijde inbreng van organisaties en individuen.

De Duurzame Ontwikkelingsdoelen startten in 2015 en lopen nog tot 2030. Ze zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. Het zijn de opvolgers van de Millenniumdoelen, die liepen van 2000 tot 2015.

De gemeente Teylingen is sinds september 2020 een officiële SDG gemeente dankzij een burgerinitiatief van de werkgroep Teylingen Fairtrade.

Om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) te halen, moeten we op elkaar kunnen rekenen. Van bedrijven, consumenten, scholen, leerlingen, tot overheden en bewoners. Iedereen heeft een schakel in handen om de wereld in 2030 duurzamer en eerlijker te maken.

D66 Teylingen maakt zich hard voor deze duurzame ontwikkelingsdoelen en wil iedereen de kans geven op goed onderwijs, eerlijk werk en een gelijkwaardige positie in de samenleving. We denken aan onze planeet door te werken aan duurzame energie, een gezonde omgeving en een eind aan klimaatverandering. De SDG's heb je door heel ons verkiezingsprogramma terug kunnen vinden.

Afbeelding: <https://www.sdgnerland.nl/communicatie-toolkit/>

Dankwoord en Verantwoording

Voor het opstellen van dit programma heeft het bestuur van D66 Teylingen een Verkiezingsprogramma commissie ingesteld. De Verkiezingsprogramma commissie is dit voorjaar met een groepje betrokken leden aan de slag gegaan. Met elkaar, met verschillende maatschappelijke organisaties, burgerinitiatieven, ondernemers en inwoners is gesproken over de uitdagingen waar Teylingen mee te maken heeft en zal krijgen. Tijdens politieke cafés, brainstormbijeenkomsten en vele gesprekken met deskundigen zijn de thema's en maatregelen geïdentificeerd die van Teylingen een nog prettigere gemeente maken om in te wonen, te werken en te leven. Er is niet alleen over het 'wat' is gesproken, ook het 'hoe' kwam uitgebreid aan bod. Want de manier waarop we, politiek, bestuur en inwoners, met elkaar de toekomst van onze gemeente vormgeven is volgens D66 Teylingen net zo belangrijk.

Het bestuur wil alle leden en niet-leden hartelijk danken voor alle inbreng, bijdragen, en inzet! In het bijzonder onze leden: Theo Adamse, Jos Bauman, Paul Brummelkamp, Wouter Clement, Hanny Greven, Barney Jansen, Arno van Kempen, Joost Klimbie, Ruben Kroeze, Noa Ommering, Aad Overgaag, Niels de Ruiter en Wouter van Teylingen.

En natuurlijk dankt het bestuur de Verkiezingsprogramma commissie: Edith Alkemade, Bart van der Ploeg, Katja Heede en Marleen van Steeg.

Verantwoording

Op de AAV van 25 november is het verkiezingsprogramma 'Groen & Gezond Teylingen' door de leden vastgesteld. Het programma dient als opdracht van de leden aan de nieuw gekozen fractie voor de periode 2022-2026 en als inzet van D66 Teylingen bij mogelijke deelname aan de coalitieonderhandelingen.

Uitnodiging

D66 Teylingen nodigt iedereen uit met ons in gesprek te gaan over dit programma. Want hoewel we met veel inzet en de kennis van velen dit programma hebben opgesteld als inzet voor de komende verkiezingen, ontwikkelingen gaan snel, en ook wij zullen verder blijven ontwikkelen. Je bent van harte uitgenodigd met ons mee te doen. Neem gerust contact met ons op voor ideeën of suggesties via info@D66Teylingen.nl.

Samen maken we Teylingen mooier!

Het bestuur D66 Teylingen